

Møte onsdag den 12. februar 2014 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 43):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: De innkalte vararepresentantene, for Vest-Agder fylke Kjell Ivar *Larsen* og for Rogaland fylke Øystein Langholm *Hansen*, har tatt sete.

Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil fremsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:01:26]: På vegne av representantene Rigmor Andersen Eide, Olaug V. Bollestad og meg selv har jeg gleden av å framsette et forslag om endring i straffeloven om minstetid, permisjoner og ettervern for forvaringsdømte.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad vil fremsette et representantforslag.

Geir Pollestad (Sp) [10:01:54]: På vegne av representantene Marit Arnstad, Heidi Greni, Janne Sjelmo Nordås og meg selv fremmer jeg herved forslag om tiltak for å oppfylle rovdyrforliket.

Presidenten: Representanten Johnny Ingebrigtsen vil fremsette et representantforslag.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:02:21]: Jeg har den etterlengtede fornøyelse å legge fram representantforslag fra Torgeir Knag Fylkesnes, Karin Andersen og meg selv om å trygge rekrutteringen til fiskeriene ved å sikre skolekvoter som sørger for en fullverdig opplæring av framtidens fiskere.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:50]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Tine Sundtoft, Bent Høie og Anders Anundsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Første hovedspørsmål er fra representanten Hadia Tajik.

Hadia Tajik (A) [10:03:25]: Eg har tidlegare spurt statssekretæren i Justisdepartementet, men òg statsminis-

teren sjølv, kva det betyr for den reelle arbeidsdelinga at den nye statssekretæren for beredskap på SMK har fått same stillingsbeskrivinga som justisministeren på ei rekkje område. Eg har ikkje fått tydelege svar. Eg er derfor glad for at justisministeren er her no, og eg skal gjere det enklare for justisministeren å gi eit tydeleg svar, for statssekretæren hans sa på NRK på fredag at elementet var ei «solid støtte» for Justisdepartementet i den seinare tids kriser. Eg reknar då med at han f.eks. viste til brannen i Lærdal. Spørsmålet mitt då er ganske enkelt: Kva tid vart elementet involvert i handteringa av brannen i Lærdal, og kva for konkret funksjon hadde elementet?

Statsråd Anders Anundsen [10:04:14]: Jeg tror representanten Tajik har misforstått hva forsterkningen ved Statsministerens kontor skal drive med. Vi styrer vår virksomhet på samme måte som den forrige regjeringen styrte sin virksomhet, etter resolusjon av 15. juni 2012, så strukturene er således ganske klare. Det er Justis- og beredskapsdepartementet som er fast lederdepartement i alle nasjonale hendelser, med mindre annet særskilt blir bestemt. Det er ingenting som har rokket ved det, verken det sitatet som representanten Tajik nå bruker, eller andre typer situasjoner. Statsministerens kontor blir løpende informert fra Justis- og beredskapsdepartementets side om denne typen hendelser.

Hadia Tajik (A) [10:04:56]: Dette er jo litt «god dag, mann – økseskaft», for det var ikkje det eg spurde om. Spørsmålet mitt var: Kva tid vart elementet på Statsministerens kontor involvert når det gjeld brannen i Lærdal, og kva for konkret funksjon hadde elementet då?

Statsråd Anders Anundsen [10:05:17]: Jeg må bare vise til mitt forrige svar – jeg tror representanten Tajik har misforstått hva dette såkalte elementet ved Statsministerens kontor skal gjøre. Det er Justis- og beredskapsdepartementet som er lederdepartement ved store hendelser og nasjonale kriser, som de brannene representanten henviser til. Således får Statsministerens kontor jevnlig rapporter underveis i en slik prosess og vil også få informasjon fra vår krisestøtteenhet og vårt situasjonssenter om hvordan situasjonen utvikler seg løpende. Det betyr at statsministeren holdes orientert om virksomheten til Justis- og beredskapsdepartementet i denne typen konkrete hendelser som representanten spør om, og har således ingen rolle i den konkrete krisehåndteringen.

Selv om representanten Tajik neppe vil være fornøyd med dette svaret heller, tror jeg det ville være klokt av representanten å gå gjennom den kongelige resolusjonen jeg viste til i mitt forrige svar, for å være tydelig i sin egen forståelse av hvordan dette ansvaret faktisk foreligger, og hvordan dette styres på samme måte i denne regjeringen som i den forrige.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Lene Vågslid.

Lene Vågslid (A) [10:06:28]: Om justisministeren såg saka på TV 2 i går, fekk han med seg at statsministeren svara direkte på eit spørsmål om kven som har koordineringsansvaret, at «koordineringsarbeidet for heile regjeringa ligg også på SMK». Kva betyr det at SMK har koordineringsansvaret, og kva er då Justisdepartementet si rolle?

Statsråd Anders Anundsen [10:06:55]: Dette er jo to helt ulike spørsmål, og statsministeren svarte i går på to helt ulike spørsmål. Statsministeren har selvfølgelig et koordineringsansvar for alle departementers virksomhet gjennom å samordne og samspille alle departementer til enhver tid. Derfor har vi også regjeringsskonferanser og den typen møtepunkter hvor vi diskuterer regjeringens politikk og utvikling, og der er det åpenbart at Statsministerens kontor og statsministeren spiller en helt sentral rolle.

Når det gjelder det konkrete, som Arbeiderpartiet forsøker å lage et politisk spill om, hvor det ikke er noen uklarheter, er det Justis- og beredskapsdepartementet som har koordineringsansvaret for sikkerhets- og beredskapspolitikken. Men det er ansvarlighetsprinsippet, som ligger til grunn for alle departementer og statsråders virksomhet, som er ansvarlig for sikkerhet og beredskap i sitt eget departement. Så det vi har ansvaret for, er altså koordineringen av forhold som gjelder på tvers, og ting som har større betydning enn det som ligger bare i det enkelte departement – i tillegg til at vi har en pådriverrolle, vi har en tilsynsfunksjon. Alt dette står meget klart beskrevet i den angjeldende resolusjon, som jeg har vist til to ganger tidligere i dag.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:07:58]: Vi har fått avklart justisministerens ansvar. Beredskap var det sentrale i forbindelse med Gjørv-kommisjonen, som ble grundig behandlet i kontrollkomiteen, og det som der var den sentrale utfordringen, var å endre ledelseskulturen – at vi fikk en ledelseskultur som var operativ, og som fungerte i praksis. Kontrollkomiteens flertall den gangen – regjeringspartiene – pekte på at en måtte få en oppdragsbasert ledelseskultur, altså at de som var i førstelinja, de som sto med ansvaret, fikk de nødvendige fullmakter til å gjøre jobben. Er det sånn å forstå at den nye regjeringa vil følge opp dette, slik at det er de som gjør jobben, som får økt ansvar og økt tillit, i tråd med hva som er overordnet myndighets forståelse av situasjonen?

Statsråd Anders Anundsen [10:08:52]: Det synes jeg er et veldig godt spørsmål. Som representanten Lundteigen husker fra min tid som leder i kontroll- og konstitusjonskomiteen underveis i disse prosessene, var vi alle opptatt av at en skulle gi myndighet til å kunne stå i eget ansvar. I all lederutvikling og lederdialog nedover i etatene er det et av de viktigste fokusene, at en skal gjøre folk i stand til å gjøre den jobben vi som samfunn forventer at de skal gjøre. Det handler om ledelse i absolutt alle ledd, og det handler

om tillit til at de som skal gjøre jobben ute, kan gjøre den jobben og settes i stand til å gjøre den jobben. Det er et viktig fokus fra departementets side, og vi skal følge opp de merknadene som, nær sagt, et samlet storting sto bak i forrige periode.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:09:52]: Klima- og miljøministeren har det konstitusjonelle ansvaret for klimapolitikken. Derfor går mitt spørsmål til henne på de eventuelle konsekvensene for klimapolitikken dersom områdeløsninga på Utsirahøyden blir skrinlagt.

Den viktigste klimasaken for ministeren dette året er elektrifisering av Utsirahøyden. Spørsmålet om en skal klare å ta i bruk kraft fra land ut på de fire plattformene istedenfor at en bruker turbiner, sterkt forurensende gasskraftverk, på hver eneste plattform, er det hun må svare på og iallfall følge opp.

Klimameldinga var tydelig på at det er ett tiltak som vi må lykkes med: Utsirahøyden – kraft fra land. Det ble fulgt opp av samtlige partier her i Stortinget, med unntak av Fremskrittspartiet. Dette er noe vi ønsker og krever at regjeringa jobber grundig med. I disse dager kommer konklusjonen: Alt tyder dessverre på at det velges en minimumsløsning der kun den ene plattformen, Johan Sverdrup, får kraft fra land, og så blir det sterkt forurensende gasskraftverk på de andre plattformene.

Vi har potensial til å rense opptil 1 million tonn CO₂. Det tilsvarer 2 pst. av Norges totale utslipp hvert år, eller fra ca. 400 000 biler. Det verste er at det er innelåste utslipp. Disse plattformene, og særlig den ene, skal stå fram til 2060, og hvis jeg ikke tar helt feil, er det da 75 år, altså lang tid. Det er utslipp som vi kan rense nå eller aldri.

En skal ikke rense eller bruke elektrifisering for enhver pris. Oljedirektoratet, som har som oppgave å kvalitetssikre tall, har sagt at kostnadene er 400 kr per tonn. ABB, som er leverandør, har sagt at en faktisk kan tjene 100 kr per tonn. Og så sier Klimakur at vi kanskje må ta i bruk tiltak opp til 1 500 kr per tonn. Hvilke miljøfaglige råd har klimaministeren gitt til olje- og energiministeren for at vi skal lykkes med dette tiltaket?

Statsråd Tine Sundtoft [10:12:05]: Stortinget sa i klimaforliket om kraft fra land til Utsirahøyden at man skal følge opp de pågående utredningene og har som mål at den sørlige delen av Utsirahøyden forsynes med kraft fra land.

Statoil skal i nærmeste tid ta konseptvalg, dvs. hvilken utbyggingsløsning man ønsker å gå for, herunder valg av energiløsning. Konseptvalget vil inngå som en del av planen for utbygging og drift, som skal godkjennes av myndighetene.

Klimaforliket ligger fast. I klimaforliket ble virkemiddelbruken overfor petroleumssektoren styrket, og det kom på plass sterkere incentiver for kraft fra land. Stortingets målsetting var å bidra til at petroleumssektoren tar sin del av ansvaret for å redusere de norske klimagassutslipp på kort og lang sikt. Dette er også regjeringens målsetting.

Regjeringen jobber for å kunne realisere kraft fra land

på Utsirahøyden, og vi forventer også at selskapene jobber for å realisere dette. Myndighetene vil følge tett opp viktige veivalg for framtidig kraftløsning til området.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:13:18]: Jeg har et ønske om å legge ansvaret til klimaministeren. Hun sier at klimaforliket står fast, og i plattformen ønsker en å forsterke det. Dette spørsmålet alene vil øke utslippene med 2 pst., og klimaforliket sier at vi skal ned med 30 pst, altså helt feil vei.

Meg bekjent har Stortinget nesten aldri avvist en PUD. Det betyr at regjeringa må ha tett dialog med selskapene underveis, sånn at den løsningen selskapene kommer med, er ut fra det Stortinget ønsker. Og flertallet på Stortinget var tydelig på at vi ønsker en områdeløsning, og vi ønsker å lykkes med elektrifisering. Derfor blir det også statsrådens jobb å passe på de andre ministrene i regjeringa for å sikre at den generelle klimapolitikken blir best mulig.

Vi har nettopp vært gjennom en høring om Mongstad. Der stilte Høyre og Fremskrittspartiet store spørsmål om kostnadsoverslag, og jeg forventer at det gjøres det samme nå. Så jeg vil gjerne gjenta mitt spørsmål, for det er det viktige: Hvilke miljøfaglige råd har klimaministeren gitt til olje- og energiministeren i denne prosessen for at vi skal lykkes med å få kraft fra land på Utsirahøyden?

Statsråd Tine Sundtoft [10:14:29]: Det svaret jeg ga, var et svar på vegne av regjeringen, ikke på vegne av klima- og miljøministeren. Regjeringen jobber for å kunne realisere kraft fra land på Utsirahøyden, og vi forventer også at selskapene jobber for å realisere dette. Derfor følger vi nå tett opp veivalgene for framtidig kraftløsning på området. Det er et svar på vegne av regjeringen, ikke på vegne av klima- og miljøministeren.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Rigmor Andersen Eide.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:15:08]: Denne saken viser at det norske politiske systemet mangler effektive virkemidler for kontroll, styring og gjennomføring av norsk klimapolitikk. Dette påpekte også Riksrevisjonen i en svært kritisk rapport allerede i 2010.

Onsdag i forrige uke vedtok Danmark en klimalov: Drivhusgasser skal reduseres med 40 pst. i 2020 sammenlignet med 1990-nivået, og Danmark skal kvitte seg med alt fossilt brensel innen 2050. Hvert femte år skal det legges fram nasjonale klimamålsettinger med et perspektiv på ti år. Et uavhengig klimaråd blir opprettet med eksperter, som vil bidra med råd om hvordan klimamålene skal nås.

I det norske klimaforliket fra 2012 ble seks av sju politiske partier enige om å utrede hensiktsmessigheten av en klimalov. Kan statsråden nå si meg hvor langt dere har kommet med denne utredningen, og hvordan tenker dere å gjennomføre en eventuell klimalov?

Statsråd Tine Sundtoft [10:16:17]: Vi vil følge opp klimaforlikets punkt om å utrede hensiktsmessigheten av en klimalov. Stortinget vil bli holdt orientert om det arbei-

det, på samme måte som for de andre punktene i forliket. Vi kan ikke konkludere på en hensiktsmessighet av norsk klimalov før vi har foretatt en slik utredning. Men vi registrerer med interesse at det i Danmark er politisk enighet om forslaget til klimalov som nå er sendt på høring. Tilsvarende klimalov er vedtatt i Storbritannia.

Vi mener at vi i Norge har en sterk miljølovgivning uten vesentlige hull, og vi har kanskje det vi trenger for å føre en ambisiøs klimapolitikk. Vi vil først utrede hensiktsmessigheten av å lovfeste klimamålene i tillegg til det lovverket vi har. Det kommer vi tilbake til Stortinget med.

Presidenten: Eva Kristin Hansen – til oppfølgings-spørsmål.

Eva Kristin Hansen (A) [10:17:25]: I likhet med representanten Ropstad er jeg bekymret for signalene som har kommet om elektrifisering av Utsirahøyden, og jeg er også bekymret for oppfølgingen av klimaforliket.

Regjeringen har sagt at man ønsker å styrke klimaforliket, men det vi har sett så langt, er at regjeringen har foreslått kutt i regnskogsatsingen, kutt til Transnova, man har kuttet i arbeidet med fangst og lagring av CO₂, man har kuttet i arbeidet med fornybar energi i utviklingsland, man forkastet forslaget om økt CO₂-avgift for tyngre kjøretøy. Alle disse områdene er omtalt i klimaforliket. Når regjeringen konsekvent kutter i klimasatsing, og regjeringspartiene ikke engang ser ut til å kunne enes om klimaproblemets eksistens, kan ministeren på noen som helst måte innenfor alt som berører klima, se at regjeringen nærmer seg en forsterking av klimaforliket, som de har sagt at de vil ha?

Statsråd Tine Sundtoft [10:18:19]: For denne regjeringen står klimaforliket fast, og vi har sagt at vi skal forsterke klimaforliket. I statsbudsjettet for 2014 kom vi med en økning av investeringer til jernbane, vi økte mineraloljeavgiften og har startet omleggingen av det grønne skatteski.

Vi har sagt at klima og miljø skal prege denne regjeringens politikk. Vi har sittet fire måneder og kommer tilbake i statsbudsjettet for 2015 med hvordan vi skal følge opp det at vi skal bruke mer på kollektivtransport, vi skal sette ned en grønn skattekommisjon, og vi skal utrede en biogasstrategi.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:19:10]: Jeg deler uroen for de signalene som kommer når det gjelder en områdeløsning for Utsirahøyden og kraft fra land. Det må være tindrende klart at hensynet til Stortinget og klimaforliket går foran hensynet til oljeselskapene. Dette utgjør en svært stor del av Norges nye framtidige utslipp, og mitt spørsmål er: Ser statsråden for seg at det er mulig å nå de overordnede målene i klimaforliket uten å få på plass en områdeløsning for elektrifisering av Utsirahøyden?

Statsråd Tine Sundtoft [10:19:52]: For regjeringen står klimaforliket fast. Regjeringen jobber for å kunne rea-

lisere kraft fra land på Utsirahøyden og forventer at selskapene også realiserer dette. Derfor kommer vi til å følge det arbeidet tett opp.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:20:24]: Jeg vil gjerne følge opp det siste spørsmålet fra Geir Pollestad, for det er klart at Utsirahøyden er helt avgjørende hvis vi skal nå målsettingen i klimaforliket. I klimaforliket er målsettingen at vi innen 2020 skal ned til 47 millioner tonn – mer presist 46,7 millioner tonn – fra ca. 52 millioner tonn i dag.

Da vil jeg gjerne gjenta spørsmålet, for det er helt avgjørende at dette kommer på plass for å unngå denne økningen: Hvilke tiltak ser klimaministeren for seg at hun kan gjennomføre for å oppnå klimaforlikets målsetting, dersom en nå ikke får en elektrifisering av Utsirahøyden? Eller ser hun på elektrifisering av Utsirahøyden som en forutsetning for å nå disse målene?

Statsråd Tine Sundtoft [10:21:17]: Som jeg nå har sagt flere ganger: Klimaforliket står fast. Vi vet hva Stortinget har sagt om elektrifisering av Utsirahøyden. Derfor jobber regjeringen for å kunne realisere kraft fra land på Utsirahøyden og forventer at selskapene jobber for å realisere det.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:21:50]: Det er jo kjempebra hvis klimaforliket står fast, men hvis det er det eneste som står fast, mens utslippene går opp, er ikke uttalelsen fra ministeren særlig mye verdt. Derfor har jeg ett enkelt spørsmål til statsråden, og det er følgende: Oljesektoren må redusere sine utslipp. Da kan de ikke gå opp, utslippene fra oljesektoren må gå ned. Hvor mange tonn CO₂ mener ministeren må kuttes andre steder hvis man ikke får til en full elektrifisering av Utsirahøyden? Og hvor skal i så fall disse kuttene tas?

Statsråd Tine Sundtoft [10:22:34]: Vi vet at olje og gass står for 26 pst. av utslippene i Norge. Vi er klar over hva Stortinget har sagt i klimaforliket, og jeg gjentar igjen at regjeringen jobber for å kunne realisere kraft fra land på Utsirahøyden og forventer at selskapene også jobber for å realisere det. Vi kommer til å følge det arbeidet tett overfor selskapene.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:23:11]: Statsråden for klima og miljø svarte på spørsmålet fra Kristelig Folkeparti her i dag om framdriften i utredningen av en norsk klimalov, at denne utredningen er i prosess. Dette var standardsvaret fra den rød-grønne regjeringen gjennom hele perioden fra kravet om en utredning om klimalov kom inn i klimaforliket, til regjeringen gikk av. Faktum var at den

rød-grønne regjeringen ikke gjorde noe som helst for å utrede en klimalov.

Vil statsråden benytte anledningen til å vise en mer offensiv holdning og en mer forpliktende holdning gjennom for det første å gi oss et tidspunkt for når denne utredningen kan komme, som angivelig har vært i prosess i årevis, og for det andre å markere et synspunkt i forhold til det som er en offensiv klimalov basert på politikk i både Danmark, England, Mexico og etter hvert andre land.

Statsråd Tine Sundtoft [10:24:09]: Som jeg sa i mitt forrige svar, følger vi opp klimaforlikets punkt om å utrede hensiktsmessigheten av en klimalov, og Stortinget vil bli holdt orientert. Når jeg sier at vi skal utrede, mener jeg at vi skal gjøre et arbeid på dette.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:24:40]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Vi har i den senere tid hørt representanter fra et av regjeringspartiene uttale seg om klimaspørsmålet på en måte som gir grunn til uro. Jeg vil likevel gi statsråden en mulighet til å forklare litt om regjeringens miljøpolitikk. Når en ser vekk fra de tiltakene som har kommet i stand på Stortinget som følge av forhandlinger om budsjettet, hvilke konkrete tiltak har statsråden foreslått for å få Norges utslipp av klimagasser ned?

Statsråd Tine Sundtoft [10:25:25]: Regjeringen har sagt at den skal forsterke klimaforliket. Vi har sagt at klima og miljø skal prege vår politikk. Det krever noe tid fordi vi jobber på tvers av mange departementer. Vi har sagt at vi skal sette ned en grønn skattekommisjon fordi det skal koste å forurense og lønne seg å ta miljøvennlige valg. Vi utreder skattefradrag for energisparing, og vi vil bruke mer penger på kollektivtransport. Dette er den type politikk-områder som må utredes og fås inn i statsbudsjettet.

Jeg har ikke hatt til hensikt å komme med masse utspill, for vi er ikke opptatt av symbolpolitikk. Vi er opptatt av en politikk som endrer Norge i retning av lavutslippssamfunnet. Da trenger vi også å ha med næringslivet. Vi har nå flere runder med næringslivet for å gå i dialog om hva de trenger av politikk for å produsere varer og tjenester som vi trenger i lavutslippssamfunnet.

Vi jobber med det, men dette vil først være synlig når en ser statsbudsjettet for 2015.

Geir Pollestad (Sp) [10:26:45]: Vi har jo allerede sett noen eksempler på hva regjeringen har foreslått, og det er gjennomgående tiltak som virker imot klimaet. En kuttet økningen i elavgiften, en la om bilavgiften i en mer miljøfiendtlig retning, og en kuttet CO₂-kompensasjonsordningen for industrien. Statsråden sa til Stavanger Aftenblad at en skulle satse mer på bane og kollektiv og mindre på vei. Fasiten fra regjeringens forslag var 1,4 mrd. kr til vei og 100 mill. kr til jernbane. En kuttet i CO₂-håndteringen på Mongstad fra 150 mill. kr til 50 mill. kr, og en har kuttet i regnskogsatsingen. Regjeringen fore-

slo kutt på kutt på kutt som heldigvis ikke fikk flertall i Stortinget.

Jeg må be statsråden om å si én gang til hvilke konkrete tiltak som hun har foreslått, som virker for klimaet og ikke imot klimaet. Det er bra at klimaforliket står fast, men nå virker det som det står bom fast.

Statsråd Tine Sundtoft [10:27:50]: Klimaforliket står fast. Vi skal forsterke klimaforliket. Det budsjettet som ble vedtatt i Stortinget av partiene Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre, gikk i riktig retning av å forsterke klimaforliket.

Vi kommer til å gjøre mer, men det er tungt politisk arbeid som involverer flere departementer, å snu et samfunn i retning av et lavutslippssamfunn. Vi trenger noe tid til det. Det kommer i statsbudsjettet for 2015.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:28:37]: Jeg er veldig glad for at det blir sagt fra statsråden at nå skal en ikke drive symbolpolitikk, nå skal en endre Norge.

Ifølge vår fremste klimaforsker ved Bjerknessenteret i Bergen er det nå bedre vitenskapelig dokumentert at klimaendringene er menneskeskapt, enn at sigarettøyking er helsefarlig. Derfor er det statsråden sier, viktig.

Det som er problemet med CO₂, er forbrenning av fossilt karbon. Mitt spørsmål er: For å endre Norge må man vel endre økonomien. Man må legge avgifter på det som er problemet, nemlig det fossile karbonet, og man må tilføre penger til det som er noe av løsningen, nemlig det grønne karbonet. Er statsråden enig i det?

Statsråd Tine Sundtoft [10:29:25]: Vi jobber også internasjonalt for å sette en pris på karbon. Jeg tror det hadde vært en stor fordel å få en pris på karbon, slik at også næringslivet kan forholde seg til det når det gjelder framtidige investeringer. Vi har også sagt at vi ønsker å bruke oljeformuen til å snu dette samfunnet. Vi vil bruke mer på forskning, mer på utdanning, mer på infrastruktur og mer på vekstfremmende skattelettelser.

Vi satser også på det grønne karbonet. Vi verner nå flere skogområder. Så vet vi også at det dels er faglig uenighet om hvorvidt man lagrer mest karbon gjennom vern eller gjennom aktiv bruk. Der har vi også bedt om en utredning som kommer til høsten, så vi vil komme tilbake med mer om det grønne karbonet som Lundteigen nå etterspør.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [10:30:36]: Når det gjelder klima, har vi en rekke ganger hørt klima- og miljøministeren si hva de mener. Men vi har også sett hva de faktisk gjør. Så langt er det lite som vitner om en vilje til å forsterke klimaforliket, og den største viljen i regjeringen er kanskje å skape frustrasjon rundt det som faktisk er klimaforliket her i Stortinget. Spenningen i disse dager er knyttet til Statoils avgjørelse – Statoils valg av løsning – for Johan Sverdrup-feltet, og dermed også mulighetene for å elektrifisere Utsira-området.

Mitt spørsmål er egentlig ganske enkelt, for det er klima- og miljøministeren som har ansvaret for å oppfylle klimaforliket fastsatt av Stortinget. Er det noen som helst mulighet for at klimaforlikets målsettinger kan innfris hvis en ikke legger til rette for en områdeelektrifisering av Utsira-området?

Statsråd Tine Sundtoft [10:31:37]: Når vi sier at klimaforliket står fast, er det også viktig at vi jobber for å realisere kraft fra land på Utsirahøyden. Jeg synes representanten Terje Aasland i Politisk kvarter i dag tidlig ganske klokt sa at vi bør vente med å diskutere tall til vi ser hva Statoil legger fram.

Men vi forventer at selskapene jobber for å realisere elektrifisering, og vi vil følge det tett opp for framtidig kraftløsning til området.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:32:17]: Regjeringa må være glad for at de har Kristelig Folkeparti og Venstre til å minne seg på og foreslå tiltak for å forsterke klimaforliket. Vi er veldig utålmodige.

I et tidligere svar til meg angående klimalov svarer statsråden at man skal vurdere hensiktsmessigheten av en slik lov. Kristelig Folkeparti har gjentatte ganger stilt samme spørsmål til den tidligere rød-grønne regjeringa og fikk samme svar som vi har fått i dag. Vi har større forventninger. Dette arbeidet burde startet i 2012.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvor lenge skal vi vente?

Statsråd Tine Sundtoft [10:32:59]: Jeg har sagt at vi utreder dette. Jeg har ikke noen dato for når jeg kan komme tilbake til Stortinget. Jeg merker meg Stortingets utålmodighet rundt dette, men Kristelig Folkeparti er vel enig i at mens vi utreder, er det viktig at vi jobber sammen for å forsterke klimaforliket.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:33:31]: Vi har dårlig tid for å nå målene i klimaforliket. Det er bare seks år til 2020. Vi er nødt til å komme med tiltak som står i forhold til den oppgaven vi står overfor – at vi skal ned på 47 mill. tonn.

Jeg mener årets budsjett er et godt anslag inn i denne prosessen, men det er ikke mer enn et anslag. Det vi er nødt til å komme fram til, er at vi har tiltak hvor man også presenterer hvor store kutt de tiltakene vil innebære, slik at man kan få et inngrep og nå fram til reduksjonsmålene.

Da blir mitt spørsmål: Når klima- og miljøministeren skal legge fram sine forslag til tiltak, bl.a. i budsjett, vil de da også inneholde en konkret beregning om hvor store utslipp dette vil føre til? Vil de inneholde en plan for hvordan vi skal oppnå de endelige målene for å nå klimaforliket? Og vil en samtidig påse at det ikke skjer andre ting som går

i motsatt retning i andre deler av budsjettet – der klima- og miljøministeren har det overordnede ansvaret?

Statsråd Tine Sundtoft [10:34:40]: Jeg er veldig glad for at Elvestuen mener det felles budsjettet som er vedtatt i Stortinget, er et godt anslag. Vi rakk å gjøre noe under de hektiske ukene i fjor høst. Vi vet nå hva vi har som felles ansvar for å forsterke klimaforliket. Det er viktig å jobbe på tvers av mange departementer, og det er helheten som betyr noe her. Hvordan vi i detalj kommer til å legge det fram, kan ikke jeg svare på nå, men vi er klar over den avtalen vi har – også med Venstre. Venstre og Kristelig Folkeparti er godt med på å gjøre det som er et godt anslag, slik at vi nå skal følge det opp, og det er viktig for klimaet.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:35:34]: Det er vanskelig å tro at vi har en regjering som arbeider veldig hardt for å redusere de norske klimautslippene når det er sånn at alt som skal redusere klimautslippene, tar lang tid å utrede, mens det som øker klimautslippene, smeller man på bordet med en gang.

Nå er det sånn at man har satt ny rekord i oljeutvinning ved å legge til rette for ny rekord i tildeling av nye letelisenser. Man vurderer å flytte CO₂-rensing til utlandet, man vurderer å redusere oljeskatten for å gjøre det mer lønnsomt å gjøre oljeinvesteringer, og vi har en olje- og energiminister som i møte med utlendinger og utenlandske delegasjoner ikke vet hva som er de norske klimamålene.

Jeg spør igjen: Kan klimaministeren redegjøre for hvor stor økning i CO₂-utslipp vi får hvis vi ikke fullelektrifiserer Utsirahøyden?

Statsråd Tine Sundtoft [10:36:30]: Det var litt vanskelig å skjønne hva i dette jeg skulle svare på, for her var det mange antagelser om vår regjering.

SV satt åtte år i regjering. Vi har sittet i fire måneder. Vi sier at vi skal forsterke klimaforliket. Vi følger opp oljepolitikken som den forrige regjeringen sto for. Vi vil utrede karbonfangst og -lagring. Vi mistet noe tid på grunn av det sporet den forrige regjeringen fulgte. Vi sier også at vi vil elektrifisere på Utsirahøyden og følger det opp.

Jeg kan ikke skjønne at Heikki Eidsvoll Holmås egentlig anklager denne regjeringen for å gå i en gal retning i forhold til det den regjeringen hans parti var en del av, gjorde.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:37:30]: Det er oppmuntrende at den ene representanten etter den andre for den foregående rød-grønne regjeringen nå er meget offensive og utålmodige for å få gjennomført en klimapolitikk og utslippskutt som de selv ikke leverte all verden på. Det er også svært oppmuntrende at vi har fått en ny regjering som har lovet både en mer offensiv klimapolitikk og et for-

sterket klimaforlik. Men sjansen er her nå, i Stortinget, til å forklare oss ikke bare når vi skal få den klimalovutredningen som den forrige regjeringen ikke ga oss, men også til å gi noen signaler om når initiativet kommer og hva som er ambisjonene når det gjelder det forsterkede klimaforliket som regjeringen og statsråden har varslet.

Kan statsråden nå gi et signal om når dette arbeidet kommer i gang og hva slags tidsramme man ser for seg?

Statsråd Tine Sundtoft [10:38:27]: Når det gjelder utredningen av klimalov, sier jeg at det utredes. Jeg har ikke noen dato for når vi kommer tilbake til Stortinget med det.

Når det gjelder vårt arbeid med å forsterke klimaforliket, sier jeg at det er et omfattende arbeid som involverer alle departementene. Det må vi komme tilbake til i statsbudsjettet for 2015.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:39:02]: Mitt spørsmål går til justisministeren.

I samarbeidsavtalen inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre framgår:

«Innvandring er en kilde til mangfold, nye impulser og kulturell utveksling. Variasjon bidrar til nyteknisk innovasjon og kreativitet. Samtidig som innvandring har bidratt til økonomisk vekst i Norge og gjort oss til en mer mangfoldig nasjon, ser vi utfordringer knyttet til innvandring og integrering.»

Videre:

«Asylinstituttet er et meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og må ikke misbrukes i noen form. Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger.»

Og videre:

«Innvandringen til Norge motivert av arbeid og familiegjenforening/-etablering er i dag mange ganger større enn innvandringen som følge av flukt. Det er et gode at arbeidsinnvandrere ønsker å skape seg en fremtid i Norge. Kunnskap, kompetanse og mangfold bidrar til økt innovasjon og næringsutvikling. Arbeidsinnvandringspolitikken må gi mulighet for opphold på grunnlag av arbeid, også fra land utenfor EØS-området. Særlig må det bli enklere for næringslivet å tiltrekke seg høykompetent arbeidskraft fra andre land.»

Og videre:

«Samtidig er det viktig med en mer offensiv politikk som sikrer innvandrere tilgang til arbeidsmarkedet.»

På regjeringens nettside framgår følgende sitat fra statsråd Vidar Helgesen av 9. februar i år:

«De sveitsiske velgerne har i folkeavstemningen sagt seg uenig med sin regjering om en viktig dimensjon i Sveits' forhold til omverdenen. Fra norsk side vil vi understreke at prinsippet om fri bevegelighet av personer er viktig for vekst og velstand i en åpen økonomi.»

Mitt spørsmål til justisministeren på bakgrunn av dette er: Har justisministeren tenkt å føre en politikk i henhold til samarbeidsavtalen, og er han således enig i den

refererte teksten og også enig med europaminister Vidar Helgesen?

Statsråd Anders Anundsen [10:41:01]: Det korte svaret på det er ja.

Abid Q. Raja (V) [10:41:08]: Jeg vil takke statsråden for det korte svaret og en presisering av dette.

Jeg så i går derimot at nestlederen i Fremskrittspartiet, Per Sandberg, på vegne av partiledelsen uttalte til NRK at han ville ha folkeavstemning i Norge om velferd versus innvandring. Han sa: Skal vi videreføre dagens nivå på Velferds-Norge, eller skal vi videreføre gårsdagens innvandring?

Støtter justisministeren Sandberg, og er det regjeringens politikk at det bør gjennomføres folkeavstemning om innvandring? Eller uttaler Sandberg seg, han som altså var med på å framforhandle og signere samarbeidsavtalen, på tvers av regjeringens politikk?

Statsråd Anders Anundsen [10:41:56]: Fremskrittspartiet har i veldig mange år vært opptatt av å øke innflytelsen til borgerne gjennom økt direkte demokrati, så det bør ikke sjokkere noen at Fremskrittspartiet fortsatt mener at folkeavstemning er et virkemiddel som kan brukes i ulike sammenhenger. Regjeringen har ikke vurdert dette spørsmålet, og regjeringen forholder seg til den samarbeidsavtalen som vi har inngått med Kristelig Folkeparti og Venstre på dette feltet. Vi er opptatt av å ha et nært og godt samarbeid med avtalepartene i så henseende.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Trine Skei Grande.

Trine Skei Grande (V) [10:42:29]: I går sa også representanten Per Sandberg at han ikke representerte den avtalen som han sjøl hadde signert, men at han bare representerte Fremskrittspartiets program. Det er jo greit å få avklart at man har gått bort fra det, men da er det også viktig å få avklart at Fremskrittspartiets statsråder representerer den samarbeidserklæringa. Så spørsmålet mitt er: Representerer statsråden samarbeidserklæringa og det som er regjeringens plattform, eller er han som statsråd praktiserende innenfor Fremskrittspartiets program?

Og spørsmål nummer to er: Syns statsråden det er greit å ha nestledere som går bort fra det de sjøl har signert i en samarbeidsavtale, og som opererer totalt fritt fra det her i Stortinget?

Statsråd Anders Anundsen [10:43:21]: Jeg synes det er greit at alle partiers nestledere forteller om det enkelte partiets politikk. Det bør det være åpning for i enhver sammenheng, etter min oppfatning, men samarbeidsavtalen mellom de fire partiene er grundig og godt behandlet i Fremskrittspartiets organer og har fått landsstyrets tilslutning.

Det er ingen tvil om at både regjeringen og Fremskrittspartiet som sådan står ved den avtalen, og i den grad det har vært usikkerhet om det, er jeg fornøyd med at repre-

sentanten tar opp dette. Jeg mener at det ikke har vært grunnlag for den usikkerheten og vil være tydelig på at Fremskrittspartiet står bak de avtalene som inngås.

Presidenten: Eirik Sivertsen – til oppfølgingsspørsmål.

Eirik Sivertsen (A) [10:44:08]: Det var greit å få avklart at vi nå vet at vi kan forholde oss til ett Fremskrittsparti som sitter i regjering, og et annet Fremskrittsparti som opptrer i stortingssalen og det offentlige rom. Det gir meg grunnlag for å stille dette spørsmålet til statsråden: Er det slik at vi da også kan se bort fra hva Fremskrittspartiet måtte mene i denne salen, fordi det uansett ikke vil bli regjeringens politikk?

Jeg har også et annet spørsmål som handler om dette med folkeavstemninger, som statsråden var inne på i sitt første svar – at det har vært Fremskrittsparti-politikk lenge. Statsråden er som kjent fra det partiet. Er det slik at statsråden mener at det er grunnlag for å ha en folkeavstemning om innvandringspolitikk, og hva skulle i så fall spørsmålet være? Er spørsmålet om vi skal ta imot asylsøkere? Burde spørsmålet vært om vi skal ta imot kvoteflyktninger, eventuelt hvor mange? Eller er det spørsmålet om arbeidsinnvandring som var egnet for en folkeavstemning?

Statsråd Anders Anundsen [10:45:08]: Dette var et litt merkelig spørsmål fra en representant for et parti som selv har sittet i regjering, en regjering som møtte deler av et av samarbeidspartiene på gressplen her ute fordi man demonstrerte mot regjeringens politikk.

Jeg tror det er en alvorlig misforståelse hvis man tror at regjeringssdeltagelse betyr at man skal legge lokk på enhver politisk kreativitet i ethvert parti. Da vil partienes rolle bli helt utspilt. Det var kanskje sånn under den rød-grønne regjeringen etter hvert, hvor det var regjeringen som tok alle avgjørelser og satte en stopper for enhver politisk diskusjon i partiene. Denne regjeringen er betydelig mer demokratisk anlagt, og vi er opptatt av at det skal skje politiske prosesser i partiene til tross for at vi sitter i regjering.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:46:03]: Vi hører nå at statsråden ikke støtter Fremskrittspartiets nestleders forslag om å ville ha folkeavstemning om innvandringspolitikken. Det er jeg glad for at han gjør, og at han på den måten parkerer hele debatten, for hvis dette virkelig skulle bli et tema, ville regjeringen selvfølgelig falle.

Men et tema som ble tatt opp i går av representanten Keshvari, var en påstand om at befolkningen generelt hadde et negativt syn på innvandring. Da finnes det noen undersøkelser, bl.a. SSBs undersøkelse, som viser at 80 pst. av befolkningen er positiv til innvandring. Det er også kjempeviktig for bedriftene. Er justisministeren enig i at innvandring er positivt for bedriftene og for Norge?

Statsråd Anders Anundsen [10:47:14]: Når det gjelder parkering av politiske standpunkter, kommer representanten Andersen fra et parti som virkelig fikk føle det de foregående åtte årene. Det har ikke vært det jeg har sagt, at jeg parkerer noen politiske prosesser – snarere tvert imot har jeg sagt at jeg er opptatt av å stimulere til politiske prosesser i partiene, og at partiene skal komme med innspill. Samtidig har jeg sagt at regjeringen ikke har behandlet dette spørsmålet, men det er overhodet ikke aktuelt for denne regjeringen å si at vi skal ha en stopp i enhver politikkutvikling. Det burde være et standpunkt som representanten Andersen ville satt pris på, for hun ble ikke gitt den samme romsligheten fra den forrige regjeringen.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt innvandring er positivt eller negativt, står jeg ved det som står i samarbeidsavtalen. Det er store deler av innvandringen som er et positivt bidrag til Norge, men det blir en veldig forenkling av problemstillingen, fordi innvandring og asyl- og flyktningpolitikk er et komplekst område med ulike grupperinger som er involvert. Derfor er det vanskelig å svare på det spørsmålet på 30 sekunder.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:48:30]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren. I Politisk kvarter den 16. januar ble statsråd Tord Lien utfordret på hvordan han ville sikre at klimagassreduksjonene regjeringen er forpliktet til gjennom klimaforliket, skal gjennomføres hvis man ikke fullelektrifiserer Utsirahøyden. Statsråd Lien svarte at det ikke var hans ansvar.

Olje- og energiministerene mener altså at han ikke har et ansvar for å oppfylle klimaforliket. Det er bekymringsfullt, for det er han som er ansvarlig for den sektoren som står for den største andelen av norske klimagassutslipp, nemlig norsk olje- og gassvirksomhet.

Mitt spørsmål til statsråd Sundtoft er derfor: Er det riktig, som olje- og energiministerene sier, at han ikke har ansvaret for at Norge reduserer sine klimagassutslipp og oppfyller sine klimamål for olje- og gasssektoren? Er statsråd Sundtoft dermed enig i at det er henne som har ansvaret også for klimagassreduksjonene i olje- og gasssektoren? Eller mener Tine Sundtoft at statsråd Tord Lien tar feil?

Statsråd Tine Sundtoft [10:49:45]: Jeg mener at det er regjeringen som har ansvaret for å jobbe for å redusere klimagassutslippene, og det er da også regjeringens politikk.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:50:04]: Da synes jeg det konstitusjonelle ansvaret røres litt til. For som storting lurte vi jo på hvem vi skal stille til ansvar når det gjelder å sikre at klimagassutslippene fra oljesektoren går ned. Er det Tine Sundtoft, eller er det statsråd Tord Lien?

Statsråd Tine Sundtoft [10:50:23]: Det er klima- og miljøministeren som har det konstitusjonelle ansvaret for dette, men Heikki Eidsvoll Holmås vet utmerket godt at skal du få til en god klima- og miljøpolitikk, må du samar-

beide med andre departementer, for de fleste virkemidlene er ikke i Klima- og miljødepartementet, men i andre departementer. Derfor vektlegger denne regjeringen den totale klima- og miljøpolitikken, og det er regjeringens felles ansvar.

Presidenten: Da åpnes det for oppfølgingsspørsmål – først Audun Lysbakken.

Audun Lysbakken (SV) [10:51:17]: Jeg har aldri før hørt om en statsråd som ikke svarer på vegne av seg selv fra Stortingets talerstol, og det er vel i så fall en ganske talende illustrasjon på Klima- og miljødepartementets og klimasakens manglende autoritet og tyngde i denne regjeringen. Jeg vil jo håpe at den mening klima- og miljøministeren gir uttrykk for, kan tas seriøst av Stortinget, og at det ikke er sånn at hun egentlig mener noe annet, men ikke får lov til å si det.

Jeg føler behov for å gjenta noen av de spørsmålene som har blitt stilt i dag, og som statsråden ikke har svart på. Vi står altså overfor en mulighet for å få et sterkt forurensende gasskraftverk på store deler av Utsirahøyden. Er det slik at statsråden ikke bare forventer at selskapene jobber for elektrifisering, men at de også vil jobbe for det selv?

Jeg vil også gjøre statsråden oppmerksom på at det er tillatt å bruke hele taletiden.

Statsråd Tine Sundtoft [10:52:19]: Regjeringen jobber for å kunne realisere kraft fra land på Utsirahøyden, og vi forventer også at selskapene jobber for å realisere dette.

Vi vil også ta stilling til spørsmålet om bruk av kraft fra land ved behandling av de enkelte utbyggingene. Det er Stortinget og regjeringen som legger rammene for virksomheten på norsk sokkel, og vi er veldig klar over hva som ligger i klimaforliket, hva som ligger i Stortinget, og regjeringen jobber derfor for å kunne realisere kraft fra land på Utsirahøyden.

Presidenten: Åsmund Grøver Aukrust – til oppfølgingsspørsmål.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [10:53:04]: Denne debatten har vist at regjeringen totalt mangler både vilje og ambisjoner i klima- og miljøpolitikken. Det er skuffende, men det er kanskje ikke så veldig overraskende, for en av hovedgrunnene til at Arbeiderpartiet advarte mot at Høyre åpnet for Fremskrittspartiet i regjering, var nettopp deres klima- og miljøpolitikk.

Klima- og miljøministeren har en statsrådskollega som før valget sa at klimatrusselen var funnet på av venstresiden for at de skulle ha nok en grunn til å innføre skatter og avgifter. Vi trodde at de etter valget hadde endret retorikk, men i forrige uke var Fremskrittspartiets klimapolitiske talsmann ute i Nordlys og klargjorde at partiet ikke tror på klimaendringene, og at FNs klimapanel kun er et politisk bestillingsverk.

Så mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hvilken innflytelse har Fremskrittspartiets miljøpolitiske talsperson på klimapolitikken?

Presidenten: Presidenten vil minne om at man skal holde seg til hovedspørsmålet, og hovedspørsmålet her var hvem som har det konstitusjonelle ansvaret. Men jeg overlater til statsråden om hun vil svare.

Statsråd Tine Sundtoft [10:54:12]: Regjeringen legger stor vekt på å basere klimapolitikken på vitenskapen, og FNs klimapanel har den fremste kunnskapen som finnes på området. Jeg tror det er viktig å få en debatt om de vitenskapelige resultatene. Vitenskap er noen ganger skeptisk satt i system, og en debatt om klimaendringer og større og mindre sikkerhet er en naturlig del av klimaforskningen.

Når klimapanelet nå sier at det er «ekstremt sannsynlig» at klimaendringene er menneskeskapte, og det betyr at det er 95 pst. sikkert, så er det noe av det samme som at hvis det er mer enn 95 pst. sannsynlighet for at huset ditt får fuktskader, så forsikrer du det. Denne regjeringen legger også føre-var-prinsippet til grunn for sin politikk. Så vi stoler på FNs klimapanel.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:55:17]: Jeg har behov for å si hvorfor jeg mener det er viktig at statsråden er høyt på banen når det gjelder Utsira-saken. Det er fordi at om ett år så kommer saken til Stortinget. Om ett år er det kanskje allerede gjort preinvesteringer. Om ett år kan det hende det er for sent å omdesigner plattformen. Valget tas – nesten alltid – i realiteten ett år før saken kommer til Stortinget, og derfor må regjeringa jobbe med det.

Min kritikk i dag går vel så mye til de rød-grønne, som jeg opplevde ikke fulgte tett nok på saken før, for det kunne vært gjort mer for å presse selskapene. De kunne vært enige for lenge siden.

Men jeg vil understreke at vi skal ikke få kraft fra land til Utsira for enhver pris. Poenget er at vi skal gjøre det der det er egnet, og der det er billig, og her er strøm tilgjengelig – det er hyllervare. Elektrifisering er gjort på så mange plattformer, det er ikke en månelanding, som på Mongstad, det er et egnet område. Og er det store kostnader? Tja, det kommer an på hvilken løsning du velger, og da kommer det an på hvilken jobb regjeringen har gjort.

Derfor stiller jeg igjen spørsmålet: Er det slik at statsråden virkelig ikke har gitt miljøfaglige råd, og er det slik at statsråden ikke har jobbet tett opp mot Olje- og energidepartementet for å sikre en best mulig løsning, for å sikre kraft fra land til Utsira?

Statsråd Tine Sundtoft [10:56:29]: Tidligere statsminister Jens Stoltenberg sa klokkelig under høringen om Mongstad at man kommenterer ikke intern saksbehandling i regjeringen.

Regjeringen jobber for å kunne realisere kraft fra land på Utsirahøyden.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:57:02]: Jeg skal forholde meg til hovedspørsmålet, men vil først bemerke at hvis det er 95 pst. sjanse for at huset ditt får fuktskader, da ringer du ikke til forsikringsselskapet, men til en håndverker som kan fikse, og som kan handle, og som kan gjøre at dette blir bra! Det kan også overføres litt til klimasaken, der det på flere områder er et litt uklart forhold mellom klima- og miljøministeren og olje- og energiministeren.

Uavhengig av at de to statsrådene jobber godt sammen, så er mitt oppfølgingsspørsmål: Vil klima- og miljøministeren bidra til at det blir lettere for olje- og energiministeren å få igjennom sine saker om konsesjon for vannkraft og vindkraft? Vil en åpne for utbygging av småkraftverk i vernede vassdrag i større grad enn i dag? Vil klima- og miljøministeren legge opp til en mindre rigid vernepolitikk for å få gjennomført målene en har, f.eks. innen bioenergi?

Presidenten: Presidenten setter pris på at man holder seg til hovedspørsmålet, og synes det er veldig kreativt videreutviklet. Jeg overlater til statsråd Sundtoft om hun vil svare.

Statsråd Tine Sundtoft [10:58:11]: Men du er vel glad for at du da i utgangspunktet har en forsikring før du ringer håndverkeren.

Når det gjelder fornybar energi: Vi sier at vi ønsker mer fornybar energi, og vi ønsker også å jobbe for å få ned saksbehandlingstiden på fornybarprosjekter. Og så vil vi i hver enkelt sak se om det er mulig å få det til, også når du tar miljøhensyn inn i de enkelte prosjektene. Men vi ønsker å få mer fornybar energi og å få ned saksbehandlingstiden. Det er vi enige om – både olje- og energiministeren og klima- og miljøministeren.

Presidenten: Ola Elvestuen – til neste og siste oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:58:59]: Regjeringen har ansvaret for å få ned klimagassutslippene, og olje- og energiministeren må ta ansvar innenfor sitt felt, akkurat som alle andre ministre, hvis man skal ha noen som helst slags mulighet til å nå de målene.

Så har vi flere ganger i løpet av denne dagen hørt at regjeringen jobber for å få til kraft fra land på Utsirahøyden, og da er spørsmålet: Det må jo da være hele Utsirahøyden – og ikke bare kraft fra land, men at man jobber for elektrifisering av hele Utsirahøyden? Men så er det ikke bare «å jobbe for». Jeg lurer på hva som er regjeringens ønske og vilje – har de ambisjoner, skal de få til en elektrifisering av Utsirahøyden? Dette krever jo vilje og ikke bare en saksbehandling.

Statsråd Tine Sundtoft [10:59:46]: Klimaforliket ligger fast, og i klimaforliket er det et ønske om å få til elektrifisering på Utsirahøyden. Det er jo også derfor regjeringen jobber for å realisere kraft fra land på Utsirahøyden.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Karianne O. Tung (A) [11:00:24]: Dagens reservasjonsadgang for helsepersonell knyttet til abort har vært uendret siden 1975, til tross for ulike angrep.

I 1981 nektet Høyres Kåre Willoch å gå med på Kristelig Folkepartis krav om abort og gikk dermed i regjering alene. Siden da har dagens avgrensing av reservasjonsadgangen hatt bred støtte i befolkningen.

Likevel foreslår regjeringen nå ut av det blå en reservasjonsadgang som savner sidestykke i det norske samfunnet. Fastleger skal kunne nekte å gi informasjon om og opplyse om alternativer til abort. De skal også kunne nekte å fortelle en gravid kvinne hvor langt hun er på vei.

Helseministeren skal imidlertid ha ros for at han har sendt saken ut på en bred høring med et åpent spørsmål om hva som faktisk menes med en slik reservasjonsordning.

Norske kommuner, anført av bl.a. Høyres egne ordførere, har tydelig sagt at de er klart imot forslaget, og organisasjoner og enkeltpersoner engasjerer seg sterkt. Det er bra i et levende demokrati.

Jeg blir derfor svært overrasket over helseministerens reaksjon på engasjementet. Helseministeren har snudd og mener ikke lenger det han selv har skrevet i høringsbrevet. Han sier nå til Stortinget og media at dette likevel ikke er en høring om hva man mener om forslaget, men bare en høring om hvordan forslaget skal gjennomføres.

Mitt spørsmål til helseministeren er:

Mener virkelig helseministeren at han vil fremme en form for reservasjonsadgang uansett hva det norske folket sier i høringen?

Statsråd Bent Høie [11:02:08]: Jeg vil først si at representantens historieframstilling hadde veldig mange store hull, f.eks. et vesentlig hull om at hennes egen regjering, ved helseministeren, så sent som i 2009 sendte et brev om at det eksisterer en mulighet for fastleger til å reservere seg. Men i 2011 ble det klargjort at det ikke er det.

Min oppgave er å gjennomføre den avtalen som Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet har inngått når det gjelder å innføre en reservasjonsmulighet. Det er også i tråd med den innstillingen som nå foreligger fra komiteen, der et flertall i Stortinget nå har gitt uttrykk for at en ønsker at det skal innføres en reservasjonsmulighet.

Det som nå er på høring, er på hvilken måte denne reservasjonsmuligheten skal utformes, og jeg vil med spenning lese høringsutkastene som kommer fra landets kommuner. Så vidt jeg vet har vi ennå ikke mottatt en eneste høringsuttalelse, så det gjenstår å se hva landets kommuner mener om de ulike elementene i reservasjonsmuligheten.

Karianne O. Tung (A) [11:03:20]: Helseministeren svarte noe unøyaktig på spørsmålet mitt.

Norske kommuner og ikke minst norske kvinner jobber nå intenst med høringen og tar veldig alvorlig det som står i høringsbrevet om at helseministeren vil ha deres standpunkt innen fristen den 30. april.

Er virkelig helseministerens budskap til alle de som nå jobber med et høringssvar, at han nå, midt under høringen, endrer premissene for selve høringen og vil fremme en form for reservasjonsadgang uansett hva folkemeningen

er og uansett hvilke motforestillinger som kommer fram i høringen?

Statsråd Bent Høie [11:03:56]: Når en regjering setter i gang et lovarbeid der en sender lov og forskrift ut på høring, er selvfølgelig det med den intensjon at en har tenkt å etablere ordningen.

Høringen har som hensikt å få inn synspunkter og innspill på de ulike elementene i lovforslaget. Det betyr – og det har også denne debatten i høyeste grad vist – at det er mange måter å innføre reservasjonsmulighet på. Det er mange spørsmål som følger i rekken av det. Til de spørsmålene vil det være mange synspunkter, og det er synspunkter vi vil lytte til. Men at det skal etableres en reservasjonsmulighet i Norge, har et flertall i Stortinget bedt regjeringen om å jobbe med, og det skal Stortinget få seg forelagt.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først fra Tove Karoline Knutsen.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:04:58]: Statsråden insisterer altså på å gi fastlegene mulighet til rett til å reservere seg – koste hva det koste vil. Han har kommet med uttalelser, til tross for at det nå foregår en høring som jeg håper at han vil lytte til.

Noen av de resonnementene som kanskje vil komme, er som følger:

En viktig stolpe i fastlegeordninga er at vi som pasienter skal ha én lege å forholde oss til, én lege som vi blir kjent med, og ikke minst at den ene legen, fastlegen, skal kunne være der når vi er i krise og når vi virkelig trenger det. Dette er selve begrunnelsen for fastlegeordninga.

Kan statsråden skjønne det hvis det kommer innvendinger som sier at reservasjonsretten rokker ved selve fastlegeordninga og fastlegeordningas fundament?

Statsråd Bent Høie [11:05:58]: Ja, hvis det var en reservasjonsrett regjeringen foreslo, hadde jeg forstått den innvendingen. Det er derfor det er en reservasjonsmulighet vi foreslår. Det er en reservasjonsmulighet som vil være begrenset av at de lokale forholdene ligger til rette for at pasientene blir godt ivaretatt.

Det er nettopp det som vil være forskjellen mellom det vi foreslår, og det som har vært praksisen i Norge i nærmere 40 år, nemlig at den enkelte pasient kan oppdage fastlegens reservasjoner på legekontoen i den aktuelle situasjonen, mens det vi foreslår, vil innebære at dette er informasjon som pasientene får i forkant, med nye rettigheter til raskt å kunne skifte fastlege, ikke minst med de begrensninger som ligger i det at dette er en type avtaler som kun kan inngås der de lokale forholdene ligger til rette for at det er ledig kapasitet hos andre fastleger i nærheten.

Presidenten: Olaug V. Bollestad – til oppfølgings-spørsmål.

Olaug V. Bollestad (KrF) [11:07:12]: Reservasjonsdebatten handler om samvittighetsfrihet for et lite antall

leger akkurat nå. Dessverre har debatten – etter Kristelig Folkepartis mening – blitt en abortdebatt. Debatten om hvordan vi egentlig vil ha det i vårt liberale demokratiske samfunn, har fått liten plass.

Jeg ønsker å spørre statsråden: Hva tenker statsråden om prinsippet om samvittighetsfrihet i et liberalt demokrati?

Statsråd Bent Høie [11:07:52]: Jeg mener det er et veldig viktig spørsmål. Derfor er det også løftet fram innledningsvis i høringsnotatet at dette er et av de forholdene som vi ønsker å ivareta i samfunnet.

I dag har vi en reservasjonsrett i spesialisthelsetjenesten som jeg opplever at det er ingen partier som har tatt til orde for å oppheve. Reservasjonsretten i spesialisthelsetjenesten bygger nettopp på prinsippet om at det å ha en samvittighetsfrihet i samfunnet er et gode, men det er et gode som ikke må gå ut over andre. Fordi man der har klart å organisere tjenesten på en slik måte at det ikke rammer pasienten, har det vært en ordning som har fungert bra, og som har bred oppslutning.

Forslaget jeg har sendt ut på høring, mener jeg bygger på nøyaktig det samme prinsippet: Det er to gode forhold som kan ivaretas samtidig, men det må ivaretas slik at den enkeltes samvittighetsfrihet ikke går ut over pasienten. Det mener jeg er godt ivarettatt i forslaget vårt.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingssspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:09:02]: Alle partiene i denne salen er for reservasjonsrett når det gjelder å bidra eller hjelpe til under abortinngrep, som helseministeren sier.

Noe av det flotte med politikk er at man kan ha ulike prinsipper og ulike ideer, men likevel gjennomføre og komme til kompromisser. Men når det gjelder det forslaget som regjeringen har sendt ut på høring her, mener jeg at man bommer på alle mulige måter.

Det går an å argumentere prinsipielt ut fra samvittighetsoverbevisning for at man skal ha en nasjonal politikk med noen sikkerhetsventiler. Men kan man argumentere for at det skal være en kommunal politikk på området?

Hvis regjeringen mener at samvittighet skal være et bærende prinsipp, og at leger skal kunne reservere seg i enkelte spørsmål, må det være et nasjonalt spørsmål – ikke et kommunalt spørsmål.

Det kompromisset som nå har kommet, er det ingen som vil ha. Det er noe som den offentlige debatten har vist. Bør ikke da regjeringen trekke tilbake høringsforslaget og heller komme med et mer gjennomtenkt og prinsipielt forslag, så folk kan ta stilling til spørsmålet om samvittighet?

Statsråd Bent Høie [11:10:12]: Fastlegeordningen er ikke en nasjonal ordning. Det er en lokal ordning. Reservasjonsmulighet bygger nettopp på ideen om at en må ta hensyn til de lokale forholdene for å sikre pasientens rettigheter. Det betyr at jeg har vanskelig for å se for meg at man

kan lage en modell som handler om en reservasjonsmulighet – ikke en reservasjonsrett – uten at man tar hensyn til de lokale forholdene. For den som er best egnet til å vurdere de lokale forholdene, er faktisk den enkelte kommunen, som òg er avtalepart.

Det er også et diskusjonstema i høringen om staten skal legge sterkere føringer på grunn av at kommunene kan si nei til en sånn avtale, men det er nettopp et av de temaene som løftes opp i høringen, og som en vil få gode svar på gjennom høringsprosessen. Derfor er det ikke noe grunnlag for å trekke tilbake denne høringen. Vi må rett og slett vente på kommunenes synspunkter på det før vi trekker noen konklusjon, og så er det Stortinget som til slutt vil bestemme dette.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingssspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:11:18]: Jeg er også opptatt av de svakeste. I møtet mellom en lege og en ung jente som skal ta en så vanskelig avgjørelse, mener jeg at det er den unge jenta vi må beskytte.

Jeg har lyst til å stille statsråden et spørsmål. Jeg bor i Oslo indre øst. Der har vi mange leger med muslimsk bakgrunn. Med en reservasjonsmulighet åpner man for at alle disse legene også blir tvunget til å ta et valg om hvorvidt dette er en mulighet de skal bruke eller ikke. Skal man følge muslimsk tro, er det det samme som med kristen tro. Veldig mange av disse legene har pasienter som velger dem fordi de kan språket de føler det er best å kommunisere på i vanskelige spørsmål.

Tror statsråden at alle de kvinnene som velger disse legene, får like stor valgfrihet med dette regelverket som det nå er snakk om, som de får hvis det faktisk ikke hadde vært opp til legene å foreta det valget – om de skal gjøre dette eller ikke?

Statsråd Bent Høie [11:12:23]: I den gjeldende situasjonen er det jo ingen valgmulighet, fordi den enkelte ikke har informasjon om hvilke leger som har reservert seg. Dette har vært praktisert i Norge i 40 år. Den enkelte lege har ikke bare kunnet reservere seg når det gjelder abort, men i en rekke andre spørsmål også, uten krav om å informere pasienten eller systemer som sikrer alternative tilbud.

Det er en del av vår jobb å få fram det som er et veldig godt alternativ for mange kvinner, og som òg mange kvinner, ikke minst her i Oslo, benytter seg av, nemlig muligheten til selv å anmode om abort ved å henvende seg direkte til spesialisthelsetjenesten. Over halvparten av kvinnene i Oslo gjør det. Det er også derfor jeg nå har sendt ut et brev til sykehusene, for å presisere at loven er sånn, men også for å klargjøre at de som eventuelt har økonomiske utlegg – f.eks. hvis de er nødt til å reise til sykehuset – på vanlig måte vil få dekket sine utlegg, uten å måtte ha en henvisning fra fastlegen.

Presidenten: Audun Lysbakken – til siste oppfølgingssspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:13:31]: I et oppslag i Bergens Tidende i går kommer det fram en rekke konkrete eksempler på reservasjon som praktiseres av enkelte fastleger, og som går langt forbi spørsmålet om abort. Det er knyttet til assistert befruktning for lesbiske, det er knyttet til prevensjon, og det er til og med knyttet til LAR-behandling for rusavhengige. Selv om helseministeren skulle få gjennomslag for sitt – etter mitt syn – dårlige forslag om henvisningsnekt til abort, vil alle disse typene reservasjon fortsatt være ulovlige. Inntil videre er også det å reservere seg mot henvisning til abort ikke tillatt. Jeg lurte på hva helseministeren nå gjør for å få slutt på ulovlig reservasjon. Nå er jeg ikke interessert i flere ansvarsfraskrivelser fra helseministeren. Jeg er ikke interessert i å høre hva han mener om forrige helseminister. Jeg er ikke interessert i å høre hva han mener om kommunene.

Hva vil helseministeren gjøre for å få slutt på ulovlig reservasjon, her og nå?

Statsråd Bent Høie [11:14:32]: Jeg forstår at representanten Lysbakken ønsker å glemme forrige regjering raskest mulig og ikke høre noe om det som skjedde da, men det som jeg gjør på det området, er nøyaktig det samme som forrige helseminister gjorde på det området, nemlig det som er det juridisk korrekte. Det er i første omgang et kommunalt ansvar å sørge for at fastlegene forholder seg til de avtalene som de har. I neste runde er det de tilsynsmyndighetene som vi har – fylkeslegene – som skal kontrollere dette, f.eks. i forbindelse med at det oppstår uklarhet rundt regelverk eller at pasienter klager. Det er blitt, tror jeg, tydeligere enn noen gang gjennom det forslaget vi har sendt ut på høring – og betydelig mer presisert overfor landets kommuner enn det den forrige regjeringen klarte – at det er de som har et ansvar for å sørge for at fastlegenes praksis er i tråd med lov og forskrift. Er det én ting dette høringsforslaget har bidratt til, er det å tydeliggjøre dette ansvaret på en betydelig bedre måte enn det den forrige regjeringen klarte.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [11:15:51]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøvernminister Tine Sundtoft.

Nylig gikk fem rogalandskommuner ut og erklærte at de ikke ønsker videre fornybarutbygging i sine kommuner. Årsaken var at de ikke ser gevinsten ved denne typen utbygging, og dette er et meget sterkt og viktig signal om et fundamentalt dilemma i den norske fornybarutbyggingen. Det er bred enighet om nødvendigheten av en rask og omfattende utbygging av fornybar energi i Norge, for at vi snarest mulig skal komme oss inn i et samfunn som ikke baserer velferden på å ødelegge jordas og framtidens klima. Men de fleste erkjenner samtidig at vi har andre verdier å ivareta, og at klimaløsninger som heller naturen ut med badevannet, ikke er løsninger.

Klima- og miljøvernministeren har ansvaret for norsk natur. Når vi ser en utvikling hvor stadig flere ikke ser nytten av fornybarutbygging, det være seg vassdragsutbygging, vindutbygging eller andre ting, fordi det ikke er

noen tydelig og forpliktende sammenheng mellom hva vi skal bruke energien vi bygger ut til, og det å få redusert klimagassutslipp, og fordi det ikke er klart hvordan vi skal ivareta norske naturverdier parallelt med denne fornybarutbyggingen, får vi et dobbelt problem: Vi ødelegger natur uten å ha en god begrunnelse for hvorfor, og vi undergraver viljen til videre fornybarutbygging i Norge. Dette kan helt åpenbart løses med en helhetlig og forpliktende planlegging som i hvert fall gir noen svar på dette dilemmaet. Spørsmålet til klima- og miljøvernministeren er:

Vil statsråden ta ansvar for å starte en prosess som gir et helhetlig og forpliktende svar på hvordan vi skal ivareta norsk natur og norske naturverdier i utbyggingsplanene som kommer framover, og hvordan skal vi bruke energien vi produserer, til å redusere klimagassutslipp?

Statsråd Tine Sundtoft [11:18:07]: Det er viktig å satse på fornybar energi for å følge opp klimaforliket, og det er viktig, som jeg sa i et tidligere svar, å få ned saksbehandlingstiden for fornybarprosjektene. Så ser vi i hver enkelt sak at det å ta miljøhensyn gjør at også det lokale selvstyret kommer fram til at det ikke er attraktivt nok å satse på fornybar energi. Vi har også en tidsutfordring når det gjelder elsertifikatordningen, så om det er tidsmessig nå å lage en helhetlig plan og samtidig komme innenfor elsertifikatordningen, stiller jeg meg tvilende til, men det er opplagt at vi må komme tilbake til og se på hvordan vi skal bygge ut fornybar energi i Norge. Men la meg understreke, som representanten Hansson også er opptatt av, at vi må ta miljøhensyn inn i hver enkelt vurdering.

Rasmus Hansson (MDG) [11:19:13]: Det har vært endel snakk om ansvarsfordeling mellom statsråder her. Et ansvarsområde som det neppe kan være særlig tvil om, er spørsmålet om å ivareta norsk biologisk mangfold. Der har altså regjeringen en forpliktelse, gjennom konvensjonen om biologisk mangfold, til å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2020. Dette året har vi fordi tidligere regjeringer ikke har klart sine forpliktelser til å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010. Det trengs altså noen tiltak som ikke har vært gjennomført hittil. Derfor gjentar jeg spørsmålet litt mer presist:

Hvordan vil statsråden sikre at tapet av biologisk mangfold i Norge er stanset innen 2020, samtidig som vi foretar den fornybarutbyggingen som statsråden igjen understreker at hun vil gjennomføre?

Statsråd Tine Sundtoft [11:20:11]: Som representanten Hansson sier, har vi forpliktet oss til å følge opp det biologiske mangfoldet innen 2020. Derfor er det viktig at det tas inn i enhver planlegging. Det som innimellom er utfordrende, er å balansere klimapolitikk og miljøpolitikk – det å balansere satsing på fornybar energi samtidig som vi skal ivareta naturvern. Vi ønsker å gå inn i hver enkelt sak og se dette. Vi er klar over det ansvaret vi har for å ivareta det biologiske mangfoldet.

Presidenten: Det blir ett oppfølgingsspørsmål – fra Eigil Knutsen.

Eigil Knutsen (A) [11:21:00]: Det er gledelig at statsråden fastslår at utbygging av fornybar energi er viktig for å følge opp klimaforliket. Det er jeg helt enig i. Derfor mener jeg det også er viktig at Norge samarbeider godt med EU om ambisiøse klimamål fram mot 2030.

Kommisjonen foreslo først 40 pst. CO₂-kutt som hovedmål, men med 27 pst. fornybarandel som tilleggs mål. Parlamentet var desto mer ambisiøst i forrige uke og foreslo å øke fornybarmålet til 30 pst. og å gjøre det mer forpliktende. Den norske regjeringen sendte før jul sitt innspill i brevs form med ønske om ett klimamål, samt vage formuleringer om fornybar energi, altså en betydelig mindre ambisiøs politikk enn det både kommisjonen og Europaparlamentet legger opp til. Regjeringen gjentar til stadighet at den skal føre en mer aktiv europapolitikk. Kommer regjeringen til å fortsette å jobbe for at EU skal ha en mindre ambisiøs klimapolitikk, eller anser statsråden det arbeidet som tilbakelagt?

Statsråd Tine Sundtoft [11:21:57]: Jeg var i Brussel i går og hadde samtaler med klimakommissær Connie Hedegaard og ga støtte til EUs ambisiøse mål om å kutte i klimagassutslippene. Det er det aller viktigste. Det er derfor vi støttet ett hovedmål: å få ned klimagassutslippene. Jeg kan bruke et eksempel. Vi ser at Tyskland har satset veldig mye på fornybar energi. De har gjort en ordentlig god jobb på det. Men i 2013 brukte Tyskland like mye kull som i 1990. Det illustrerer at det holder ikke bare å satse på fornybar energi. Man må satse på hovedmålet – det å få ned klimagassutslippene.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:22:46]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir én endring i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser.

Den foreslåtte endringen i den ordinære spørretimen foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringen var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Stein Erik Lauvås til kommunal- og moderniseringsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 10, det vil si til slutt i spørretimen.

Spørsmål 1

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:23:10]: «I avisen Vårt Land den 30. november 2013 kritiserte stortingsrepresentant for Fremskrittspartiet Jørund Rytman den rød-grønne regjeringen for at det ikke lenger er mulig å få

skattefradrag for gaver til organisasjonen Karmel-Instituttet. I samme sak uttaler statssekretær i Finansdepartementet Jørgen Næsjø at regjeringen vil se på de aktuelle retningslinjene.

Vil statsråden gå inn for å endre skatteloven slik at det åpnes for en indirekte statlig subsidiering av organisasjoner som medvirker til handlinger i strid med folkeretten?»

Statsråd Siv Jensen [11:23:49]: Etter skatteloven får skattyter fradrag ved inntektsfastsettingen for pengegaver til visse frivillige organisasjoner som oppfyller nærmere lovbestemte vilkår.

I skatteloven er det bl.a. stilt som vilkår for fradragsrett at mottakerorganisasjonen er et selskap, en stiftelse eller en sammenslutning som har sete i riket eller en annen EØS-stat. Videre må organisasjonen ikke ha erverv til formål og drive virksomhet innenfor visse godkjente formål.

Det er et krav at organisasjonen driver minst én av de aktivitetene som er listet opp i skatteloven. Dette gjelder bl.a. helsefremmende arbeid for barn og unge, religiøs eller annen livssynsrettet virksomhet, kulturvern, miljøvern, utviklingshjelp, katastrofehjelp og menneskerettighetsarbeid.

Etter forslag fra den forrige regjeringen vedtok Stortinget med virkning fra 2012 en utelukkelsesbestemmelse i gavefradragsordningen. Bestemmelsen gir Finansdepartementet hjemmel til å utelukke organisasjoner fra gavefradragsordningen for å sikre norsk oppfølging av vedtak fra FNs sikkerhetsråd.

Finansdepartementet besluttet under den forrige regjeringen, i 2012, at det var grunnlag for å utelukke stiftelsen Karmel-Instituttet fra gavefradragsordningen med hjemmel i denne bestemmelsen. Denne regelen i skatteloven har altså hittil medført at én organisasjon er utelukket fra gavefradragsordningen. Det er en organisasjon som i utgangspunktet var godkjent i ordningen med bakgrunn i at den driver med veldedig aktivitet.

I utgangspunktet er jeg positivt innstilt til intensjonen om å sikre overholdelse av folkeretten. Men jeg mener at det er en forutsetning for en utelukkelsesmekanisme at vi har regler med objektive kriterier og minst mulig grad av skjønn. Det bør ikke være opp til den til enhver tid sittende regjeringens skjønn å håndheve bestemmelsen. Jeg mener derfor vi bør se nærmere på kriteriene og retningslinjene som ligger til grunn for denne utelukkelsesregelen. Det har jeg tenkt å gjøre i samråd med utenriksministeren.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:25:59]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Jeg er godt klar over hva den forrige regjering gjorde i denne saken. Jeg er veldig stolt av det den forrige regjeringen gjorde. Jeg spør også fordi finansministeren selv har bidratt til å utelukke to israelske selskaper fra Statens pensjonsfond utland, med bakgrunn i at de opererer i strid med folkeretten og bidrar til okkupasjonen av Vestbredden. Det er jo en interessant snuoperasjon fra Fremskrittspartiet. Men det framkaller også spørsmålet: Mener statsråden at hvorvidt Karmel-Instituttet bidrar til okkupasjonen av Vestbredden og hvorvidt ok-

kupasjonen av Vestbredden i seg selv er folkerettsstridig, er et skjønnsspørsmål? Man skulle vel tro at det å operere i et okkupert område i høyeste grad er et objektivt spørsmål med tanke på hvor tydelig verdenssamfunnet og FN har vært i sin behandling av okkupasjonen av Palestina.

Statsråd Siv Jensen [11:27:00]: For det første har ikke Fremskrittspartiet gjennomført noen snuoperasjon. For det andre blander representanten Valen nå sammen forvaltningen av Statens pensjonsfond utland og kriteriene for utelukkelse der med denne ordningen, som gjelder gavefradragsordningen.

Som jeg sa i mitt første svar, er jeg i utgangspunktet positivt innstilt til utelukkelsesregelens intensjon om å sikre overholdelse av folkeretten. Men jeg mener likevel det er riktig å se på nytt på retningslinjene i den aktuelle bestemmelsen i gavefradragsordningen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:27:40]: Jeg vil anbefale både statsråd Jensen og andre statsråder fra Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen å slutte å legge til grunn at stortingsrepresentantene har misforstått når de stiller spørsmål. Dette er vel fjerde eller femte gangen det blir påstått i salen i dag. Grunnen til at jeg trekker inn eksklusjoner fra Statens pensjonsfond utland er at Finansdepartementet under statsråd Siv Jensen har gjort en vurdering av at Africa Israel Investments og datterselskapet Danya Cebus bidrar til folkerettsstridig virksomhet ved å operere i Øst-Jerusalem. Det er jo et interessant spørsmål når statsråden selv sier at hun igjen vil se på hvordan reglene praktiseres med tanke på skattefradrag for veldedige organisasjoner og utelukkelsesmekanismer der basert på akkurat det samme kriteriet – hvorvidt de bidrar til folkerettsbrudd. Dermed er igjen mitt spørsmål til statsråden: Mener statsråd Siv Jensen at det er et skjønnsspørsmål å vurdere hvorvidt aktivitet på den okkuperte Vestbredden er et folkerettsbrudd eller ikke?

Statsråd Siv Jensen [11:28:40]: Jeg tror ikke jeg sa at representanten hadde misforstått. Jeg sa at han hadde blandet sammen to forskjellige spørsmål. Det mener jeg fortsatt at representanten gjør.

Jeg har tidligere varslet Stortinget at vi i forbindelse med meldingen om Statens pensjonsfond utland kommer til å gå gjennom anbefalingene som har kommet knyttet til etikkforvaltningen i fondet. Det kommer vi tilbake til.

Nå gjelder spørsmålet utelukkelsesbestemmelsene i gavefradragsordningen. Det jeg har sagt, som jeg vil gjenta en gang til, er at selv om det er viktig å overholde folkerettslige forpliktelser, mener jeg det likevel er nødvendig og riktig at jeg går gjennom denne bestemmelsen på nytt, og at jeg gjør det i samråd med utenriksministeren for å se om det er grunnlag for å vurdere denne innretningen på en annen måte.

Presidenten: Spørsmål 2 vil bli besvart etter spørsmål 10. Vi går videre til spørsmål 3.

Spørsmål 3

Svein Roald Hansen (A) [11:29:48]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Statssekretær John-Ragnar Aarset sa på Fredrikstad Høyres årsmøte at bypakka for Nedre Glomma-regionen ikke blir fremmet for Stortinget før etter sommeren. Statens vegvesens prosjektleder sier til Sarpborg Arbeiderblad 4. februar at Samferdselsdepartementet fikk oversendt dokumentene i oktober. Han reagerer kraftig på at kvalitetssikringen ikke er kommet skikkelig i gang. Fremskrittspartiet har lovet hurtigere framdrift av veiprosjekter.

Hva er grunnen til at bypakka for Nedre Glomma-regionen ikke sendes Stortinget denne våren?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:30:23]: Som representanten burde være kjent med etter at hans parti selv har sittet i regjering i åtte år, er det innført ganske mange omfattende prosesser når en planlegger å bygge veier og innføre bypakker. Det skal ofte gjøres en konseptvalgutredning, og så skal denne kvalitetssikres. Det er et system som også eksisterte under forrige regjering. Vi er godt i gang med å igangsette kvalitetssikringen, for det er en del av prosessen som også den forrige regjeringen varslet. Dette vil skje så fort som mulig. I Samferdselsdepartementet er vi ferdig med det arbeidet vi skal gjøre. Sammen med Finansdepartementet vil vi få dette sendt ut – eller det er kanskje allerede sendt ut – på normal måte.

Så kan jeg være enig i at noen av disse prosessene framstår som veldig omstendelige. Denne regjeringen har varslet at vi kommer til å jobbe for å forenkle planleggingsprosesser og få ned planleggingstiden, for det er helt urimelig at en skal bruke opptil ti år på å planlegge nye veistrekninger i dette landet.

Så vil jeg også bare minne om at i den rød-grønne regjeringens budsjettproposisjon til Stortinget i fjor høst, var det ikke varslet at denne saken ville bli behandlet av Stortinget i dette stortingsåret. Så det at nok en arbeiderpartipolitiker har større forventninger til den nye regjeringen enn til det hans egen regjering klarte å levere, overrasker meg ikke, men jeg synes det er greit å sette det i perspektiv. Vi vil levere denne saken til Stortinget i løpet av dette året, for å få gjort i løpet av høsten de vedtakene som gjør at pakken har den framdriften den skal ha. Det skulle ikke gjøres investeringer i 2014. Det var en pakke som skulle ha effekt fra 2015, og det vil den fortsatt ha.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Svein Roald Hansen (A) [11:32:04]: Saken ble oversendt fra Vegdirektoratet til departementet i slutten av oktober – 20. oktober etter det jeg har fått opplyst. Hvis dette ennå ikke har gått ut, har man altså brukt tre og en halv måned på å igangsette arbeidet med kvalitetssikringen. Det mener jeg ikke er å gjøre hva man kan for å få dette så fort som mulig fram. Dette er en veipakke hvor bilistene i Nedre Glomma-regionen gjennom bompenger skal betale 94 pst. av kostnadene. Derfor kan dette komme i gang helt

uavhengig av hva som måtte ligge i et statsbudsjett, for det bidraget på 6 pst. kan jo gjerne komme litt senere i denne prosessen. Det er viktig å komme i gang. Og jeg vil bare gjenta, eller spørre statsråden, siden han var litt uklar på om det allerede er sendt ut: Er det nå gått ut, eller er det ikke gått ut?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:33:06]: For det første: I budsjettet varslet forrige regjering hvilke saker den tok sikte på at Stortinget skulle behandle. I oversikten over bypakker som den ville at Stortinget skulle behandle, sto Harstad-pakken og Bodø-pakken opplistet, men den rød-grønne regjeringen listet faktisk ikke opp Nedre Glomma-pakken. Det tilsier at den kritikken som nå kommer mot dagens regjering, blir helt urimelig – når ens egen regjering ikke hadde planlagt denne framover. Det at en er utålmodig etter at vi skal gjøre ting raskere enn forrige regjering, ja, det synes jeg er bra, og der skal vi levere, men vi har altså ikke forsinket noe som helst ennå.

Så er det heller ikke sånn når en skal forberede disse KS1-prosessene, at en mottar en KVVU i departementet én dag og sender den videre usett neste dag. En gjør ulike prosesser med den. En skal ha ut dette på anbud – det betyr at ulike aktører skal kunne konkurrere om det. Naturlig nok tar det litt tid, og det er også et samarbeid med Finansdepartementet. Vi har gjort vårt, Finansdepartementet gjør sitt.

Svein Roald Hansen (A) [11:34:10]: Det er mange dager mellom en dag og neste dag – det har gått tre og en halv måned siden den kom til departementet. Det måtte være mulig å få opp tempoet på denne prosessen, som jeg er helt enig med statsråden i at er veldig omfattende og tidkrevende. Det er derfor man er utålmodig etter å komme i gang når man endelig har fått prosjektet ut av Vegdirektoratet og inn i departementet og klart for politisk behandling. Jeg går ut fra at det er ganske krevende å putte noe inn i et budsjett når man ikke er sikker på når man får det ferdig i Vegdirektoratet, men det kan ikke være en unnskyldning for statsråden for ikke å ha fått opp tempoet. Så jeg håper han nå gjør hva han kan, slik at man kan få behandlet det så tidlig som mulig her i huset.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:35:01]: Jo, jeg kan love at vi får behandlet dette så tidlig som mulig, og raskere enn de rød-grønne hadde lagt opp til. De hadde ikke varslet den i 2014. Vi vil fremme den i 2014, men Stortinget får sannsynligvis ikke behandlet den før sommeren – den vil komme rett etterpå. Men vi får gjort nødvendige vedtak, sånn at en holder framdriften i prosessen.

Så synes jeg igjen det er litt rart å få kritikk når vi gjør ting raskere enn de rød-grønne. Det at de rød-grønne ønsker at ting skulle ha skjedd enda raskere, er for så vidt bra, men en hadde mulighet i åtte år til å forbedre disse prosessene sånn at en ikke hadde trengt de langtekkelige forberedelsene for hver minste ting en skal gjøre.

Så minner jeg også om at representanten i avisen Fredriksstad Blad har krevd at en også skal redusere bompengandelen. Når en kommer med sånne krav fra Arbeider-

partiet – når de selv har kjempet for bompenger – bør man ha forståelse for at også denne regjeringen ønsker å se på hvordan det er mulig å redusere bompengbelastningen på bilistene, og det tar også litt tid.

Svein Roald Hansen (A) [11:36:01]: Jeg må få ordet for å oppklare en åpenbar misforståelse. Jeg har ikke krevd at man skal redusere bompengandelen. Jeg har sagt, med utgangspunkt i regjeringens egen plattform, at det burde man gjøre ...

Presidenten: Da er den misforståelsen oppklart.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:36:14]: Det var ikke en misforståelse.

Spørsmål 4

Ivar Odnes (Sp) [11:36:27]: «Av jernbanestrekningene på Østlandet er det nå kun Jaren-Gjøvik som har to-timers frekvens. I Nasjonal transportplan for 2014–2023 er timefrekvens på Gjøvikbanen satt som et minimum i en opptrapping av tilbudet. For å nå dette kreves det infrastrukturiltak, bl.a. økt strømforsyning mellom Jaren og Gjøvik, nytt kryssningsspor ved Reinsvoll og stasjons- og plattformiltak på Nittedal stasjon.

Vil statsråden be Jernbaneverket om å igangsette planlegging slik at tiltakene er ferdige og tilbudet utvidet før nytt anbud på Gjøvikbanen?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:37:10]: La meg først si at Gjøvikbanen er en suksess. Gjøvikbanen har hatt en eventyrlig trafikkvekst etter at den ble konkurranseutsatt. Det viser at konkurranseutsetting virker, og at det skulle vært gjort på flere jernbanestrekninger – noe forrige regjering dessverre stoppet. Men Gjøvikbanen er sånn sett en inspirasjon for oss. Den trafikkveksten har den opplevd til tross for at vedlikeholdet ikke har vært særlig prioritert på den banen. En har ikke det mest moderne materiellet, men en får altså utnyttet det på en veldig god måte. Vi ønsker å bidra til den suksessen videre.

Men så er det, som representanten tar opp, behov for å gjøre mange investeringer i den banen hvis en skal få opp frekvensen. Med den infrastrukturen som er i dag, er det ikke mulig å få til timesfrekvens. Da er det også verdt å se tilbake på den nasjonale transportplanen som ble vedtatt i Stortinget i fjor, der den rød-grønne regjeringen ikke la opp til at det skulle brukes en krone i investeringer på denne banen de neste fire årene. Dagens avtale mellom staten og Gjøvikbanen må fornyes i 2016, så den forrige regjeringen hadde ikke planlagt noen oppgraderinger før avtaleperioden skulle fornyes.

Jeg er veldig glad for at rød-grønne politikere nå er offensive og ønsker at ting skal skje raskere enn de selv fikk til da de satt i regjering, og vi tar sikte på å få til det. Men samtidig ser vi nå at det blir gjort en såkalt konseptvalgutredning for transportkapasiteten inn til Oslo. Den vil være viktig for våre prioriteringer når vi skal fram-

skynde prosjekter, for den ser på helheten i jernbaneinfrastrukturen – på hva som er mulig, på hva som er nødvendige investeringer på ulike strekninger, for å få ting til å henge godt sammen. Den rapporten vil foreligge tidlig i 2015 – det er planen per i dag – og da vil vi legge den til grunn. Med det kan jeg ikke garantere noen av investeringene som etterlyses i denne fireårsperioden, men jeg vil kunne si at vi vil framskynde investeringer sammenlignet med hva de rød-grønne planla. Jeg minner om at vi i budsjettet som ble vedtatt i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, fikk økt bevilgningene til jernbanen med nesten 1 mrd. kr mer enn forrige regjering la opp til. Dermed er vi godt i gang med både å ta igjen en del vedlikeholdsetterslep og forfall som har skjedd, og se på mulighetene for å gjøre nye investeringer.

Det siste jeg vil si, er at de prioriteringene som Stortinget gjør, ofte er gjort med henblikk på hvordan de enkelte fylkene og regionene prioriterer. I Oppland har en valgt å prioritere intercitystrekningen mot Lillehammer høyere enn oppgradering av Gjøvikbanen. Også her agerer vi, basert på det en ønsker lokalt.

Til det at en i opposisjon ønsker enda mer: Jeg håper at også det blir forankret lokalt, og at det er et samstemt parti som ønsker det.

Ivar Odnes (Sp) [11:40:09]: Eg takkar for svaret.

Eg har store forventningar – uansett farga på regjeringa – til jernbanesatsinga. Det som eg ynskte å få eit – helst bekreftande – svar på frå statsråden, var nettopp om dette med å setja Jernbaneverket i gang med planlegging av nødvendige oppgraderingar, som må skje. Eg er klar over at det ikkje ligg inne noko økonomiske incitament i budsjettet framover, men det er nødvendig at vi frå 2016 skal kunna ha eit anbod som er oppgradert ut frå nye tilbod, ut frå auka og sterkare tilbod. Det ligg jo òg inne ein opsjon fram til 2018 når det gjeld Gjøvikbana i dag, som kan vera med og gje litt handlingsrom med omsyn til å ha eit nytt tilbod klart. Eg håpar at statsråden ynskjer å ta lite grann meir aktivt tak i den biten når det gjeld Jernbaneverket.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:41:08]: Jeg kan love at vi har en veldig proaktiv tilnærming til jernbanen. Vi skal ha en reform av jernbanesektoren, der vi sørger for at Jernbaneverket blir en mer profesjonell aktør når det gjelder ansvaret for infrastruktur. Så ønsker vi å gjøre NSB til en mer profesjonell aktør når det gjelder transporttjenester. Det betyr at vi må fordele litt i forhold til de rollene de har i dag. Vi ønsker å åpne for at også andre som kan gi et godt tilbud på jernbaneskinnene, får sjansen til å vise hva de duger til. Nettopp Gjøvikbanen er et eksempel på at det fungerer veldig godt.

Det er viktig at vi, når vi gjør investeringer, har et langsiktig perspektiv på det. Nettopp derfor er det i denne saken viktig å se på den helheten som Jernbaneverket nå jobber med. Det vil vi ta hensyn til. Dette vil komme på plass i løpet av 2015. Da kan vi begynne å framskynde viktige investeringer.

Jeg vil bare minne om at forrige regjering ikke hadde planlagt å gjøre noe som helst på denne strekningen de

neste fire årene. Vi kommer til å gjøre noe, men jeg kan ikke i dag si hvor mye det blir, og når det skjer.

Ivar Odnes (Sp) [11:42:09]: Det er lite grann på side-linja, men dette er framleis svært viktig for Gjøvikbana og den akutte situasjonen som er i dag, der dei har fått akutte vedlikehaldsproblem med fire av åtte vognsett, som no er sette ut av drift. Dette reknar eg med at statsråden er kjend med. Problemet her er ei banestrekning som er enormt kurverik i forhold til andre. Dette er jo den mest kurverike banestrekninga i Noreg, noko som skapar enda større slitasje på spesielt hjulsettet. Vil statsråden vurdere raskare oppgradering av vognmateriell, eventuelt leiga inn vognmateriell, for å avhjelpa den akutte situasjonen som er i dag?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:42:59]: Mye av det som tas opp her, er problemer som en har vært kjent med i lang tid – også under forrige regjering, uten at en valgte å gjøre noe. Jeg er glad for at en har store forventninger til at vi skal gjøre mer enn forrige regjering. Det skal vi få til. Vi har bl.a. økt bevilgningene her. Vi har også god dialog med Jernbaneverket, NSB og alle de andre aktørene som har med jernbaneinfrastrukturen å gjøre.

Det er flere planer for oppgraderinger av Gjøvikbanen – strømforsyning, kryssningsspor og ulike stasjonstiltak. Vi må også se på de aktørene som har ansvar for drift og for å kjøpe materiell. Er det akutte problemer som oppstår, vil Jernbaneverket selvsagt måtte rykke ut og gjøre jobben sin. Det er en del av det vedlikeholdsansvaret de har.

Igjen: Det er litt interessant å høre at det partiet som styrte Samferdselsdepartementet i åtte år, nå har separate krav til stort sett alle jernbanestrekninger. Krav som de ikke klarte å prioritere i regjering, skal løses umiddelbart når de er i opposisjon. Jeg tror det hadde vært fint om Senterpartiet selv prioriterte hvilke krav de skal stille først.

Spørsmål 5

Kjersti Toppe (Sp) [11:44:17]: «I ei fersk undersøking frå Norsk Redaktørforening svarar 50 pst. av sjukepleiarane at dei har vegra seg for å delta i offentleg debatt på grunn av lojalitetsplikta. 51 pst. av dei spurte meiner at lojalitetsplikta står sterkare enn ytringsfridomen på eige fagområde. Nyleg vart det òg kjent at ein lege ved Haukeland sjukehus av helseføretaket vart nekta å opplyse om arbeidsplass og tittel i eit lesarinnlegg.

Er statsråden fornøgd med denne praktiseringa av ytringsfridom og lojalitetsplikt i helsevesenet?»

Statsråd Bent Høie [11:44:54]: Som jeg understreket overfor representanten Toppe i interpellasjonsdebatten den 9. desember i fjor, er dette et viktig tema både i sykehuse-ne og i arbeidslivet generelt. Ansattes ytringsfrihet er nært knyttet opp til den enkeltes arbeidsforhold, og siden departementet ikke har en arbeidsgiverrolle overfor ansatte i sykehusene, er det naturlig at jeg som helseminister først og fremst uttaler meg på prinsipielt grunnlag. Når jeg, som påpekt her, ikke har en arbeidsgiverrolle, vil det heller ikke

være naturlig for meg å kommentere den enkeltepisoden som det er vist til i representanten Toppes spørsmål.

I helseforetakene og ellers i helsevesenet skal det være reell ytringsfrihet. Retten til ansatte til å ytre seg fritt og uten frykt for konsekvenser er grunnleggende, og jeg vil understreke at ansatte i helsevesenet har en særdeles viktig stemme i helsedebatten. Sykehusene skal tåle at det stilles kritiske spørsmål til dem fra egne ansatte, ansatte som ofte kjenner virksomheten bedre enn noen. De ansattes engasjement, innspill og ytringer er viktig i det felles målet som alle i helsevesenet har – å tilby best mulig tjenester til innbyggerne.

Departementet har i foretaksmøtene understreket at det skal mye til for at en ytring skal komme i konflikt med den lojalitetsplikten som er i alle arbeidsforhold. Sykehuset må vurdere om den ytringen som blir gitt, skal medføre endringer eller møtes med motinnlegg.

Samtidig er det klart at sykehusene, som andre arbeidsgivere, kan fastsette hvem som uttaler seg på vegne av sykehuset, og ansatte må heller ikke ytre seg på en slik måte at det skader arbeidsgiver unødvendig. I tillegg har ansatte i helsevesenet et særlig ansvar overfor pasientene og de pårørende. De ansatte har en streng taushetsplikt, og de skal verne om pasientenes integritet.

Dette må imidlertid ikke ses på som en begrensning av arbeidstakernes ytringsfrihet. Arbeidstakerne skal kunne uttale seg på egne vegne, men ikke på sykehusets. Som jeg innledet med, er de ansattes ytringsfrihet et viktig tema og en grunnleggende rettighet i et arbeidsforhold. De ansatte er og skal være en viktig premissleverandør i den offentlige helsedebatten.

Kjersti Toppe (Sp) [11:47:18]: Den same undersøkinga viser at nesten halvparten av mellomleiarane i helsesektoren opplever at lojalitetskravet til leiinga har vorte strengare dei siste åra. Ein tredjedel seier at dei har fått dårligare moglegheiter til å koma med kritiske kommentarar offentleg.

Arne Jensen, som er leiar av redaktørforeininga, meiner funna bekreftar ei utvikling der fleire og fleire offentlege etatar utstyrer seg med reglement for kommunikasjon som legg band på folk. Eg bekymrar meg for at dette er farleg òg for pasienttryggleiken i helsevesenet. Statsråden svarar at han ikkje har direkte arbeidsgivaransvar, men han har ansvar for føretaka. Vil han ha ein konkret gjennomgang av kommunikasjonsreglementa i sjukehusa, som kanskje er det som gjer at lojalitetsplikta kjennest så streng?

Statsråd Bent Høie [11:48:19]: Jeg oppfatter det slik at det at sykehusene utformer reglement for kommunikasjon, ikke er til hinder for de ansattes ytringsfrihet. Tvert imot, det å klargjøre regelverket på dette området – hvor grensene går mellom når en uttaler seg som helsepersonell, og når en uttaler seg på vegne av sykehuset – er en fordel for den offentlige debatten. Det å ha uklare regler om dette, der den enkelte selv må finne ut hvor grensene går, vil nettopp være med på å begrense den enkeltes mulighet til å delta fritt i debatten. Det å ha et tydelig reglement på dette området opplever jeg ikke som et problem i seg selv.

Dette er store virksomheter, med kompetente styrer – der de ansatte er representert – og med gode ledelsesmodeller. At jeg som eier skal sitte og kontrollere hvert enkelt helseforetaks kommunikasjonsreglement, mener jeg er stikk motsatt av det som er mine ambisjoner, nemlig at vi skal redusere antall mål og krav overfor foretakene, og konsentrere målene og kravene om det som er viktig for pasienten.

Kjersti Toppe (Sp) [11:49:35]: Eg vil takka for svaret.

Bergens Tidende kunne 1. februar fortelja om ein overlege ved Haukeland sjukehus som fekk pålegg av føretaket om å fjerna sjukehustilhøyrsla i eit debattinnlegg i avisa. Jussprofessor Jan Fridthjof Bernt seier at dette er uakseptabelt av føretaket og klart ulovleg, og at sjukehuset ikkje har tilgjenge til å leggja slike avgrensingar.

Tilsette har rett til å fortelja kven dei er og kor dei jobbar. Så mitt spørsmål er: Eg høyrer at statsråden ikkje vil gå inn i dei enkelte kommunikasjonsreglementa, men når det vert sagt at eit kommunikasjonsreglement og eit etisk reglement er i strid med lova, med intensjonen i Grunnlova, så bør jo ein helseminister gripa inn og sjå på på praktiseringa av dette i føretaket.

Statsråd Bent Høie [11:50:32]: Jeg forutsetter selvfølgelig at de reglementene er innenfor loven, og at også reglementene tar hensyn til det jeg har gitt beskjed om som eier i foretaksmøtet, nemlig at terskelen for å begrense de ansattes ytringsfrihet skal være ekstra høy i helseforetakene, fordi vi ønsker en offentlig debatt om helsepolitikk. Skal vi ha en god, offentlig debatt om helsepolitikk, er vi avhengige av at de som jobber i tjenesten, på en enkel og frimodig måte kan delta i den debatten.

Det som er et diskusjonstema, er jo grensen for når en uttaler seg på vegne av seg selv som fagperson, og når en uttaler seg på vegne av en institusjon. Jeg tror alle forstår at der må en ha klare regler, at det er satt i system hvem som uttaler seg på vegne av en institusjon, og hvem som uttaler seg som en fagperson.

Spørsmål 6

Harald T. Nesvik (FrP) [11:51:49]: «I den politiske plattformen for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet står det at «Regjeringen vil ta initiativ til en forsøksordning med statlig finansiering for eldreomsorgen, som kommunene kan søke på». Fremskrittspartiet har mottatt en rekke henvendelser fra kommuner som vil delta.

Har statsråden igangsatt arbeidet med å etablere en forsøksordning med statlig finansiering av eldreomsorgen, og i så fall, når kan vi vente at ordningen er på plass?»

Statsråd Bent Høie [11:52:23]: I regjeringsplattformen sier vi at vi skal:

«Ta initiativ til en forsøksordning med statlig finansiering for eldreomsorgen, som kommunene kan søke på. Forsøksordningen skal inkludere et begrenset antall kommuner, vare over tid og evalueres.»

Jeg er nå i gang med å vurdere hvordan en forsøksordning kan innrettes og gjennomføres. Omsorgstjenesten er det største kommunale tjenesteområdet og utgjør over en fjerdedel av de kommunale brutto driftsutgiftene. Disse tjenestene er av avgjørende betydning for livskvaliteten og helsen til mange innbyggere i den enkelte kommune. Det er derfor viktig at vi ser helheten og ivaretar alle brukergruppene under forsøket og etter at det er avsluttet.

Jeg tror representanten Nesvik vil være enig med meg i at formålet med forsøksordningen vil være å undersøke hvordan statlig finansiering kan øke kvaliteten i pleie- og omsorgstjenesten sånn at brukerens behov dekkes på en god måte, sikre mer likeverdige tilbud på tvers av kommunene, og sikre at statens krav til tjenestene er bedre i samsvar med kommunens utgifter til tjenesten. En gjennomtenkt og god utforming av forsøksordningen er derfor en forutsetning for at vi kan prøve ut og få erfaringer med de mest interessante modellene for statlig finansiering av disse tjenestene. Jeg tror også det vil være nyttig å vektlegge en god dialog med kommunene og KS i utformingen av ordningen. Jeg er allerede i gang med dette arbeidet, men vil bruke noe tid på å få på plass et godt opplegg for forsøket, og jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte så raskt utredningsarbeidet tillater.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:53:59]: Jeg takker statsråden for svaret – ikke minst for et veldig positivt svar. Det er åpenbart at statsråden allerede er i gang med et slikt arbeid, men statsråden skjønner sikkert også at Fremskrittspartiet her er veldig utålmodig. Etter å ha kjempet for disse tingene i hvert fall i de siste 20–25 årene, er dette en viktig sak for Fremskrittspartiet å få på dagsordenen.

Siktemålet er selvfølgelig brukerne og det tjenestetilbudet som brukerne skal ha. Det er jo det dette gjelder. Det gjelder kvaliteten i tjenesten, det gjelder at det ikke lenger skal være kommunegrensene som avgjør hvilke type tjenester en mottar, etc. Da er det viktig nettopp å få på plass et system som kommunene kan søke på, så vi kan – som også statsråden var inne på i sitt svar – evaluere i ettertid. Det er jo det som er hele hensikten.

Kan statsråden si lite grann mer om hvilket tidsperspektiv man kan se for seg, eller iallfall gi signal om vi kan forvente å få dette på plass i løpet av inneværende år?

Statsråd Bent Høie [11:55:00]: Vi er godt i gang med dette arbeidet i departementet, og vi jobber med å få de nødvendige avklaringene i regjeringen når det gjelder framdriften i dette arbeidet. Jeg forstår veldig godt at Fremskrittspartiet er utålmodig for at vi skal gjennomføre denne delen av regjeringsplattformen. Derfor har det vært en prioritert oppgave for meg tidlig å igangsette dette arbeidet i Helse- og omsorgsdepartementet.

Vi har allerede mottatt flere henvendelser fra kommuner som ønsker å delta i dette, og som har antydnet at de ønsker å være en del av en sånn forsøksordning, så jeg tror det vil være enkelt å rekruttere kommuner til å være en del av dette. Det vi har behov for nå, er rett og slett å få avklart rammene for ordningen sånn at kommunene vet det, og da er jeg ganske overbevist om at vi innen kort tid kan få

klargjort det og dermed begynne arbeidet med å igangsette dette.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:56:03]: Nok en gang takk for et veldig positivt svar. Det er åpenbart at når man skal utarbeide det rammeverket som skal være gjeldende her, må det også gjøres slik at både uttrekk og andre ting blir innrettet på en sånn måte at det faktisk vil være interessant for kommunene å søke på dette, og at man ikke lager et system som gjør det vanskelig for kommunene å omstille seg i den perioden som ligger der. Det er viktig, og det er også viktig fordi det må vises til en sammenheng mellom hva dette systemet faktisk vil være, til forskjell fra det systemet vi har i dag. Jeg har full forståelse for at disse tingene kan ta litt tid, men jeg håper i hvert fall at man får på plass et system som gjør at de kommunene som vurderer å søke på dette, vet hva man har å forholde seg til når man skal gå i gang med bl.a. budsjett for neste år og sånt til høsten. Dermed er det viktig å få tingene på plass.

Statsråd Bent Høie [11:57:05]: Den modellen vi jobber ut fra nå, vil involvere kommunene i utarbeidelsen av de ulike forsøksmodellene, og KS involveres i det arbeidet. Det er nettopp for å sikre at de modellene som en da eventuelt prøver ut, har tilslutning i kommuner som har en interesse av å være med i dette arbeidet, og at dette også blir videreført i en følgeforskning, sånn at en kontinuerlig høster erfaringer fra dette arbeidet.

Spørsmål 7

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:57:50]: «Jeg er ikke fornøyd med tidligere svar på skriftlig spørsmål nr. 221 og stiller spørsmålet på nytt. Helsemyndighetene satser tungt på tiltak som hjelper foreldre med å leve med og håndtere barn med alvorlige atferdsproblemer. Nylig har Nav endret praksis slik at foreldre ikke lenger får dekket tiden de er borte fra jobb for å delta på opplæringen. Dette har ført til en meget negativ nedgang i antall foreldre som tar i bruk tilbudet. Dermed ødelegger staten for seg selv i et viktig arbeid.

Hva vil statsråden gjøre med dette?»

Statsråd Robert Eriksson [11:58:36]: For å få rett til opplæringspenger er det et vilkår at man må ha tapt minst 20 pst. av arbeidsinntekten. Dette henger sammen med at opplæringspenger beregnes og utbetales som sykepenger. 20 pst. redusert arbeidsinntekt tilsvarer en normalarbeidsdag. Inntekt må totalt sett være redusert tilsvarende én arbeidsdag per uke, dvs. at inntektstapet kan deles opp slik at det til sammen utgjør én arbeidsdag i løpet av en uke. Dersom opplæringskurset er av kortere varighet, f.eks. 2–3 timer én dag i uken, vil vilkårene ikke være oppfylt.

Arbeids- og velferdsetaten har ikke endret sine rundskriv på dette området. I forbindelse med omorganiseringen av saksbehandlingen av opplæringspenger til to fylkesvisse forvaltningsenheter, ble det imidlertid oppdaget at det i enkelte saker hadde skjedd feilbehandlinger – i

strid med regelverket. Når vilkårene for en ytelse ikke er oppfylt, er etaten forpliktet til å avslå kravet eller stanse løpende utbetalinger. Etaten kan ikke innvilge opplæringspenger uten grunnlag i regelverket, selv om opplæringskurset i seg selv er et godt tiltak.

Jeg mener at regelverket for opplæringspenger er hensiktsmessig, og ser ikke noen grunn til å gjøre endringer per dags dato. Arbeidsgiver kan imidlertid være fleksibel og inngå avtaler med arbeidstaker om velferdspensjon med lønn, og opplæringsinstitusjonene kan også tilpasse sine kurs, slik at foreldre fyller vilkårene for rett til opplæringspenger.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:00:12]: Det er ingen lov eller forskrift eller regel som har blitt endra – det er praksisen til Nav som har blitt endra. Det er det som er det store problemet. Lat meg ta eit eksempel.

Barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikkar tilbyr i dag programmet De utrolige årene. Det er vel dokumentert gjennom forskning som ein ekstremt effektiv måte å hjelpe foreldra til å leve med og handtere barn med åtferdsproblem. 5 000 barn har vore ein del av dette programmet sidan dei starta opp på slutten av 1990-talet. Ein har rekna ut at i eit livsløpsperspektiv har dette spart samfunnet for 4,25 mrd. kr – altså ein enorm gevinst, og derfor ein grunn til at helsemyndighetene satsar på dette.

Så strammar Nav og Arbeids- og velferdsetaten inn praksisen. Det er ingen forskrifter, ingen regler, ingen lover som har blitt endra, men dei har endra praksisen. Dermed trekkjer dei teppet under denne typen ordningar. Helseministeren gir, og så tar arbeids- og sosialministeren dette tilbodet bort. Men arbeids- og sosialministeren kan ved ei enkel melding gjere ein forskjell.

Spørsmålet mitt er: Medan vi ventar på den heilskaplege gjennomgangen av arbeids- og velferdsforvaltninga, vil arbeids- og sosialministeren gi beskjed til Arbeids- og velferdsetaten om å kunne bruke skjønn, slik at desse familiane kan få denne behandlinga?

Statsråd Robert Eriksson [12:01:41]: Det er riktig, som representanten Knag Fylkesnes sier, at mange kurs og tiltak er veldig positive. Jeg har selv som forelder fått lov til å delta på De utrolige årene – et fantastisk tilbud til mange foreldre.

Samtidig vil jeg understreke at det verken er endret regelverk eller praksis bortsett fra i de tilfellene der praksisen har vært feil. Da er man pliktig til å endre praksis, slik at praksisen er i henhold til regelverket.

Jeg håper ikke det er sann at representanten Knag Fylkesnes ber statsråden fortsette å gi signaler til Nav om at de skal videreføre feil praksis og innvilge opplæringspenger på feil grunnlag. Det ville i så fall være svært uheldig, og jeg vil ikke ta initiativ i det hele tatt til at man skal fortsette feil praksis. Jeg synes det er viktig at man fortsetter med en riktig praksis og lik praksis.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:02:29]: Når det gjeld det siste, trur eg vi misforstår kvarandre. Det er ikkje slik at eg oppfordrar ministeren til å oppfordre Nav til feil

praksis. Eg oppfordrar ministeren til å gi ei melding om at den praksisen, den innstramminga, eller spesialiseringa som ministeren kallar det i sitt svar, stoppar opp, slik at det blir rom for denne typen program som De utrolige årene, som har vist seg å vere kolossalt positiv. Eg vil nemne professor Willy-Tore Mørch som har sagt til avisa Nordlys at den mest effektive behandlinga av barn med åtferdsproblem, er rettleiing av foreldre. Eit av programma som har verka aller mest, er De utrolige årene.

Da er det veldig trist at vi no faktisk er i ein situasjon der den praksisen antakeleg kan vere døden for dette programmet. Da kan arbeids- og sosialministeren vere ansvarleg for at veldig mange foreldre med barn med åtferdsproblem ikkje får den hjelpa dei treng, med dei problema dette medfører for familiane og for samfunnet elles.

Statsråd Robert Eriksson [12:03:33]: Det er fortsatt slik at regelverket er uendret. Det er oppdaget noen tilfeller med feil praksis. De vil antakelig oppleve at praksisen er innskjerpet når man går over til riktig praksis.

Så opplever jeg at representanten Knag Fylkesnes sier at man ikke skal fortsette med feil praksis, men man skal fortsette med riktig praksis. Det er det jeg har lagt til grunn. Da vil noen som har fått feil behandling tidligere, oppleve en innstramming. Men jeg synes fortsatt det er viktig og riktig at vi skal ha riktig praksis. Den skal være lik over hele landet. Det vil jeg legge til grunn, og dermed fortsette å forholde meg til det regelverket som er gjeldende i dag. Samtidig vil jeg også oppfordre arbeidsgiverne til å legge til rette. Vilkårene er ganske klare, ved at du skal ha 20 pst. redusert tid. Har du kortere opplærings tid, ja så fyller du ikke vilkårene. Noen har fått det selv med kortere oppfølgingstid. Det er en feil praksis – jeg er glad for at det er ryddet opp i.

Spørsmål 8

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:04:52]: Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Et samlet storting ønsker områdeelektrifisering på Ut-sira. Lekkasjer tyder på at når konseptvalg blir tatt, velges en 78 MW-løsning integrert på Johan Sverdrup-feltet fordi en hub-løsning er for dyr.

Vil statsråden sikre at også løsningen med 200 MW integrert på Johan Sverdrup-feltet som sikrer områdeelektrifisering, blir utredet?»

Statsråd Tord Lien [12:05:20]: I klimaforliket ble virkemiddelbruken overfor petroleumssektoren kraftig styrket, og det kom på plass sterke insentiver for kraft fra land.

Petroleumssektoren er underlagt streng virkemiddelbruk. Hovedvirkemiddelet for å begrense CO₂-utslippene fra sokkelen er den høye utslippskostnaden selskapene står overfor gjennom CO₂-avgift og inkludering i det europeiske kvotesystemet samlet, med en kostnad på 450 kr per tonn CO₂. Dette gir selskapene sterk egeninteresse av å begrense utslippene.

Departementet følger opp de pågående utredningene, og har hatt som mål at Utsirahøyden skal forsynes med kraft fra land. Regjeringen vil bl.a. på bakgrunn av de pågående analysene fra rettighetshaverne ta endelig stilling til om en slik løsning bør etableres ved behandlingen av de enkelte utbyggingene. Dette løpet er i samsvar med det som den forrige regjering foreslo i klimameldingen, og som Stortinget sluttet seg til i klimaforliket.

Rettighetshaverne på Sverdrup-feltet nærmer seg beslutning om konseptvalg. Operatørene og de øvrige rettighetshaverne drøfter, utreder, vurderer og kvalitetssikrer nå en rekke forhold i forbindelse med konseptvalget. Basert på de rammebetingelsene som er gitt, må selskapene på forretningsmessig grunnlag bl.a. etablere en utbyggingsløsning, herunder vurdere hvilken kraftløsning som er best for den enkelte utbygging. Dette gjelder også for Sverdrup-funnet og feltene på Utsirahøyden.

Etter at konseptvalget er tatt, vil materialet fra selskapene bli gjennomgått av Oljedirektoratet. Det gjelder også spørsmålet knyttet til kraft fra land-løsningen. Investeringsbeslutning og innlevering av plan for utbygging og drift er planlagt tidlig i 2015. Sverdrup-utbyggingen vil bli forelagt Stortinget på vanlig måte, og selskapenes tidsplan er rettet inn mot å få utbyggingen behandlet i Stortinget vårsesjonen 2015.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:07:21]: Takk for svaret, selv om olje- og energiministeren valgte å ikke svare på spørsmålet. For å gjøre det helt klart: Jeg er klar over at PUD-en kommer neste år. Så vidt jeg vet, er det nesten ikke blitt avvist én PUD i Stortinget. Det er fordi det er tett dialog mellom regjeringa på vegne av Stortinget og oljeselskapene. Det betyr at olje- og energiministeren også må ha tett dialog med selskapene.

En skal ikke alltid elektrifisere. Tvert imot, skal en si nei hvis det ikke er økonomisk eller ikke mulig å få det til. Men i dette tilfellet er det strøm tilgjengelig, det bekrefter Statoil og Statnett. Det er en hyllevarer – det er ingen månelanding, som statsråden må begi seg ut på. Men Statoil og ABB sier at dette er egentlig en plukk-løsning, som en finner mange andre plasser. Det er et egnet område som blir bekreftet av Oljedirektoratet.

Så er det spørsmål om kostnadene. Kostnadene er avgjørende, men det kommer også an på hva slags løsninger en velger og legger til grunn for den løsningen. Derfor er mitt klare spørsmål: Vil statsråden forsikre om at løsningen med 200 MW, som bare er en oppgradering av den løsningen som ser ut til å bli valgt, også skal bli utredet, før Stortinget får utredninga på bordet?

Statsråd Tord Lien [12:08:26]: Stortinget har vedtatt at kraft fra land skal vurderes som kraftløsning for alle nye felt – også for Utsirahøyden. For Utsirahøyden har selskapene, etter oppdrag fra Olje- og energidepartementet, brukt store ressurser på et arbeid med en områdeløsning. Regjeringen har ansvar for å følge opp klimameldingen og klimaforliket på en ansvarlig måte, herunder å hensynta tiltakskostnader.

Så har jeg merket meg at det stilles spørsmål ved kost-

nadsestimatene som verserer i debatten. Alle er vi tjent med størst mulig enighet om faktagrunnlaget. Men nå må selskapene arbeide seg fram til et konseptvalg, deretter vil Oljedirektoratet vurdere materialet som kommer fra selskapene. Jeg er opptatt av at vi sørger for at regjering og storting har best mulig beslutningsgrunnlag. Oljedirektoratets vurdering av det arbeidet som er gjort, vil selvfølgelig inngå i det videre arbeidet med utbyggingen av Utsira.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:09:20]: Jeg føler jeg strekker ut hånden til statsråden, fordi et samlet storting er opptatt av å få til en områdeløsning. Og ideelt sett skulle jeg gjerne hatt 250–300 MW og tatt hensyn til eventuelle framtidige utbygginger. Jeg skjønner at statsråden ikke kan diskutere kostnader som verserer i avisene, og derfor må vi vente til tallene kommer.

Det jeg er opptatt av, er at en både får kvalitetssikret tallene og at en får utredet alle de løsningene som er gunstige. Det er da jeg sier: Istedenfor å bruke 5–6 mrd. kr på 78 MW, kan en oppgradere den til 200 MW for kanskje bare 1,5–2 mrd. kr mer. Det må jo være i alles interesse, man får en områdeløsning. Jeg oppfatter det også sånn at det er statsrådens tydelige oppgave å gi beskjed til oljeselskapene om hva han forventer – i dialog. Det burde etter min mening kanskje ha vært gjort før, men nå får vi se hva som kommer. Så må statsråden være tydelig, slik at når PUD-en kommer til Stortinget, slipper Stortinget å avvise den fordi det ikke er en områdeløsning, men sikrer enten at Statoil utreder 200 MW-alternativet, eller at statsråden gir beskjed til Oljedirektoratet om å gjøre det.

Statsråd Tord Lien [12:10:28]: Som jeg sa i stad, merker jeg meg at det settes spørsmålsteget ved noen av de kostnadsestimatene som verserer i debatten, og vi er opptatt av å sørge for at Stortinget får et godt beslutningsgrunnlag når denne beslutningen skal fattes. Når det så kommer signaler om at det er noen kostnadsbilder som ser helt annerledes ut enn tidligere, er det et forhold som regjeringen og forhåpentligvis stortingsflertallet er nødt til å hensynta. De sterke virkemidlene som det var bred enighet om her i denne sal, gjelder fortsatt. Det er svært dyrt å slippe ut CO₂ på norsk sokkel. Det er bra, det fører til at alle selskapene på norsk sokkel jobber for å holde nede klimagassutslippene fra sin egen produksjon på sokkelen.

Spørsmål 9

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:11:41]: «Staten baserer seg hovedsakelig på utbyggers kostnadsoverslag og kalkyler innen petroleumssektoren når utbygginger skal godkjennes. Dette gjøres ut ifra rasjonale om at utbygger vil være interessert i å gjøre utbygging på en kostnadseffektiv måte.

Hvordan vil statsråden sikre at utbyggers kostnadsoverslag er riktige, når det er motstridende økonomiske inter-

esser mellom statens politiske mål, som elektrifisering av hele Utsira-høyden, og det enkelte selskapet som vil oppleve elektrifisering som en utgiftspost?»

Statsråd Tord Lien [12:12:14]: Representanten Eidsvoll Holmås adresserer i sitt spørsmål en viktig problemstilling. Kostnadene ved utvikling av disse på sokkelen, både nasjonalt og internasjonalt, er noe jeg er opptatt av. Det er fordi høye kostnader gir lavere verdiskaping og dermed lavere inntekter også til fellesskapet. Gjennom skattesystemet og SDØE betaler staten indirekte en stor del av kostnadene og mottar en stor del av inntektene fra petroleumsvirksomheten. Det er storting og regjering som legger rammene for virksomheten på norsk sokkel. Som representanten selv påpeker, er selskapene ansvarlige for å gjennomføre aktiviteten. Basert på de rammebetingelsene som er gitt, må selskapene på forretningsmessig grunnlag bl.a. etablere en utbyggingsløsning, herunder vurdere hvilken type kraftløsning som er best for den enkelte utbygging.

I klimaforliket ble virkemiddelbruken overfor petroleumssektoren styrket, og det kom på plass sterkere incentiver for kraft fra land. For å ivareta miljøhensyn er petroleumsvirksomheten på norsk sokkel underlagt streng virkemiddelbruk. Hovedvirkemiddelet for å begrense CO₂-utslippene fra sokkelen er den høye utslippskostnaden selskapene står overfor gjennom CO₂-avgiften og det europeiske kvotesystemet. Dette gir selskapene sterk egeninteresse av å begrense utslippene.

Kraft fra land til Utsira har vært utredet, under ledelse av Statoil, av samtlige rettighetshavere i Sverdrupfunnet og de tre feltene Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog siden 2011. Kostnadene knyttet til dette arbeidet er delt mellom rettighetshaverne. Det vil som oftest være ulike synspunkter blant rettighetshaverne i forbindelse med store og komplekse utbyggingsbeslutninger. At rettighetshaverne i et partnerskap utfordrer hverandre og kvalitetssikrer beslutningsgrunnlaget, er en sentral del av og en styrke ved vårt forvaltningssystem. Departementet har fulgt opp de pågående utredningene og hatt som mål at Utsira-høyden skal forsynes med kraft fra land. Regjeringen vil, bl.a. på bakgrunn av de pågående analysene fra rettighetshaverne, ta endelig stilling til om en slik løsning bør etableres ved behandling av de enkelte utbyggingsgene.

Dette løpet er i samsvar med det den forrige regjeringen, som representanten var en del av, foreslo i klimameldingen, og som Stortinget sluttet seg til i forbindelse med klimaforliket.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:14:33]: Absolutt, og så vet jo statsråden at Stortinget ikke får dette til behandling før våren 2015, tidligst. Det betyr at hva statsråden gjør i mellomtiden og regjeringen velger å gjøre i mellomtiden, er avgjørende for hvilke valg de enkelte oljeselskapene vil gjøre. Derfor er det så ekstremt viktig at en får på plass en skikkelig vurdering av kostnadene. Den 15. januar var statsråden ute med en pressemelding på sitt eget departements hjemmeside, der han varslet om at det

kom til å bli vesentlig dyrere med elektrifisering av Utsira-høyden enn tidligere antatt.

Jeg vil bare stille det enkle spørsmålet: Når vil Stortinget få innsyn i hvilket grunnlag olje- og energiministeren hadde for å komme med nettopp denne uttalelsen? Hva var grunnlaget for at olje- og energiministeren kom med denne uttalelsen, og hvordan sikrer man at de kostnadsoverslagene er uavhengige og gode?

Statsråd Tord Lien [12:15:40]: Stortinget har pålagt Olje- og energidepartementet å følge denne prosessen tett. Det gjør direktoratet, og det gjør departementet. Signalene har kommet fra partnerne i lisensen, som kjenner denne saken best.

Så har jeg merket meg at det settes spørsmålstegn ved kostnadsestimatene som verserer i debatten, og jeg er helt enig med representanten i at alle er tjent med størst mulig enighet om faktagrunnlaget for beslutningene. Så når selskapene, som nå er i ferd med å arbeide seg fram til et konseptvalg, har fattet dette konseptvalget, vil Oljedirektoratet vurdere materialet som kommer fra selskapene. Den vurderingen vil inngå i det videre arbeidet med utbygging av Utsira-høyden.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:16:33]: Så det er altså lisenshavernes tilbakemelding til olje- og energiministeren som utløste den uttalelsen den 15. januar. Meg bekjent og ut fra postlistene til både Olje- og energidepartementet og Oljedirektoratet er det sendt over vurderinger allerede fra Olje- energidepartementets side som knytter seg til kostnadene ved feltutbyggingen, og mitt spørsmål til statsråd Lien er: Når vil vi – når vil offentligheten – få innsyn i de kostnadsestimatene, og vil statsråd Lien legge til rette for en tredjepartsvurdering av de kostnadene som der framkommer?

Statsråd Tord Lien [12:17:17]: Jeg synes det er overraskende at representanten finner det overraskende at vi forsøker å følge opp det Stortinget har vedtatt. Men det får vi bare notere oss.

Så gjentar jeg meg selv: Nå må vi vente til konseptvalget faktisk er tatt, og det materialet kommer til Oljedirektoratet. Oljedirektoratet vil da vurdere det materialet som kommer inn, og det vil utgjøre en del av den videre behandlingen av denne saken.

Spørsmål 10

Anniken Huitfeldt (A) [12:18:12]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren:

«Medfører det riktighet at europastudier ved Universitet i Oslo – som er et tverrfaglig studium som baserer seg på en fordypning i EU, som EØS-rett, EUs institusjoner, Norges forhold til EU samt europeisk historie og språk – skal legges ned fra høsten 2015, og er dette i samsvar med regjeringens mål om å føre en mer aktiv politikk for å ivareta Norges interesser overfor EU, blant annet gjennom EØS-avtalen?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:18:43]: Studier som baserer seg på en fordypning i EU – som EØS-rett, EUs institusjoner, Norges forhold til EU samt europeisk historie og språk – er viktige for det norske samfunn, som mange andre studier også er det. Det er imidlertid opp til Universitetet i Oslo selv å avgjøre om europastudier skal legges ned eller ikke, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3-3. Departementet eller regjeringen kan ikke overprøve dette, og jeg vil også understreke at jeg heller ikke ønsker en slik mulighet. Vi må respektere den faglige autonomi Stortinget har gitt universitetene og høyskolene i universitets- og høyskoleloven.

Når det gjelder europastudier ved Universitetet i Oslo, har Institutt for statsvitenskap foreslått at bachelorprogrammet i europastudier legges ned fra høsten 2015. Fakultetsstyret skal behandle saken i sitt møte 20. mars. Dersom fakultetsstyret gir sin tilslutning til forslaget, vil universitetsstyret behandle saken på møtet i juni. Studieprogrammet er foreslått nedlagt fordi det har svak søkning – faktisk vesentlig svakere søkning enn de andre studieprogrammene ved instituttet. Også jeg skulle ønske at søkningen var bedre, men kan som sagt ikke gripe inn i universitetets autonomi. Jeg ønsker heller ikke en slik mulighet, altså en mulighet til å gjøre det.

Instituttet mener imidlertid at dette ikke innebærer en svekkelse av universitetets emnetilbud innenfor EU-relaterte emner. Instituttet vil fortsatt tilby emner ledet av aktive forskere på beslutningsprosesser i EU-parlamentet, kommisjonens rolle, EUs institusjonelle utforming og de administrative prosesser innenfor EU-byråkratiet, forholdet mellom EU og medlemslandene, Norges relasjoner til EU, EUs rolle i internasjonale organisasjoner etc.

Representanten Anniken Huitfeldt spør om en nedleggelse av europastudier ved Universitet i Oslo er i samsvar med regjeringens mål om å føre en mer aktiv politikk for å ivareta Norges interesser overfor EU. Stort sett er jeg fornøyd med de studietilbudene som finnes innenfor dette området ved våre høyere utdanningsinstitusjoner. Jeg har stor tillit til at UiO og andre gjør gode vurderinger når de bestemmer seg for hvordan de vil organisere og legge til rette for studietilbud innenfor EU/EØS-området.

Når det gjelder regjeringens mål om å føre en aktiv europapolitikk på kunnskapsområdet, dvs. utdanning og forskning, kan jeg forsikre representanten om at det er en problemstilling som jeg tar på største alvor, og som vi jobber veldig aktivt med. Innenfor disse områdene er Norge mer eller mindre fullt integrert i de initiativ og virkemidler som EU har.

Vi har en aktiv og fremoverlent strategi for å tilknytte oss og utnytte mulighetene som Erasmus+ gir. Vi planlegger tilslutning til EUs forskningsprogram Horisont 2020, tilleggsproposisjonen som trer i kraft i inneværende år, blir også STIM-EU-midlene, altså stimuleringstiltakene for å få norske forskere til å delta i Horisont 2020, kraftig styrket.

Jeg vil også si at departementet og regjeringen har en aktiv politikk for å være til stede på de møter man har mulighet til i EU.

Anniken Huitfeldt (A) [12:21:52]: Jeg ber ikke kunnskapsministeren om å endre loven. Det jeg etterlyser, er et engasjement og en holdning, for kunnskapsministeren har vært opptatt av at flere velger realfag, at vi får flere studieplasser for ingeniører.

Mitt spørsmål var egentlig: Hva har regjeringa tenkt å gjøre for å sikre at vi har mange ungdommer som tar den typen utdanning, for dette er en utdanning som Norge trenger? Da kunne jeg ønske meg en mer framoverlent holdning for å få flere ungdommer til å søke studier, sånn at vi kan få ivaretatt våre interesser overfor EU. Det fordrer at man har kunnskap om det som skjer i EU.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:22:32]: Jeg tror det viktige politiske poenget for meg å understreke her enda en gang til, er at jeg heller ikke ønsker en slik mulighet til å blande meg inn i universitetenes indre autonomi. Det er viktig å gi en klar beskjed til universitetssektoren om at de prioriteringene de ønsker å gjøre for å samle faglige ressurser, for bl.a. å heve kvaliteten som er et viktig mål i sektoren, skal de få lov til å gjøre. Og så er det selvfølgelig viktig at man stimulerer og tenker hvordan man kan få folk interessert i studier som omfatter Europa, men da mener jeg at vi har andre virkemidler og andre måter å få det til på, f.eks. gjennom offentlige forskningsprogrammer, at man har en aktiv forskningsinnsats for å forstå hva som skjer i EU og EUs forhold til det. Det jobber også regjeringen med, og en tydelig markering av det er at man nå for første gang har fått en minister som er ansvarlig for Europa- og EØS-saker.

Anniken Huitfeldt (A) [12:23:35]: Det er symptomatisk for statsrådens svar at når jeg spør, ikke om han skal overstyre Universitetet i Oslo, det understreket jeg at jeg ikke er tilhenger av, om han har en aktiv holdning for å få flere studenter til å ta utdanning som gjør at vi får en generasjon som vet mer om EU – det er det jeg spør om – og svaret er at regjeringa har fått en europaminister, må jeg si at det er et ganske tilbakelevert svar.

Mitt spørsmål er: Hva vil kunnskapsministeren gjøre for at flere ungdommer tar utdanning som gir kunnskap om EU? Og hva vil kunnskapsministeren gjøre for at flere forsker på disse områdene?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:24:11]: Kunnskapsministeren har ikke tenkt å foreta seg noe for å styre studentenes utdanningsvalg. Jeg mener at den autonomien som institusjonene har i dag til å opprette mastergrader, skal de ha. Og så mener jeg at et viktig signal fra det politiske Norge er at vi ikke blander oss inn i universitetenes prioriteringer. Jeg har heller ikke tenkt å lage belønningssystemer eller ekstra stipender eller gjøre noe sånt knyttet til europastudier. Jeg mener at det er institusjonenes oppgave å sørge for at studentene søker på relevante programmer.

Så mener jeg at vi har mye å gå på når det gjelder å heve europakunnskapen i f.eks. den norske skolen. Det står i læreplanen for videregående skole at elevene skal ha kjennskap til Europa. Der har vi helt sikkert mye å gå på.

Vi vil f.eks. vurdere om man trenger læringsressurser, altså ressurshefter som lærerne kan bruke i undervisningen sin om EU og Europa. Men å styre studentenes utdanningsvalg eller universitetene er ikke aktuelt.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 2.

Spørsmål 2

Stein Erik Lauvås (A) [12:25:28]: Jeg stiller følgende spørsmål til kommunal- og moderniseringsministeren:

«I nettavisen High North News den 3. februar uttaler statssekretær i Kommunal- og moderniseringsdepartementet Per-Willy Amundsen at ILO-konvensjon nr. 169 fører til segregering. Norge sluttet seg til konvensjonen i 1990, og den trådte i kraft 5. september 1991. Den har sammen med Grunnloven § 110 a vært premissgivende for norsk samepolitikk. Norge har fått positiv omtale for sin holdning til ILO-konvensjon nr. 169.

Kan statsråden utdype på hvilken måte ILO-konvensjon nr. 169 fører til segregering?»

Statsråd Jan Tore Sanner [12:26:09]: Jeg har registrert at det er litt ulike personlige syn i dette spørsmålet. Det er hverken nytt eller overraskende. Regjeringens holdning går imidlertid klart og entydig frem av regjeringsplattformen. Der står det:

«Det er viktig og berikende for Norge å ta vare på samisk språk, kultur og tradisjoner.»

Videre står det i plattformen:

«Norsk og samisk er likeverdige språk.»

Og videre:

«Regjeringen vil utvikle samisk næringsliv, herunder reiseliv, knyttet til samisk kultur og de tradisjonelle samiske næringer.»

Det er ikke tema for regjeringen å vurdere spørsmålet om en utmelding av ILO-konvensjon nr. 169. Hovedprinsippet i konvensjonen er at urfolk har rett til å bevare og videreutvikle sin egen kultur, og at myndighetene har plikt til å treffe tiltak for å støtte dette arbeidet. Etter min mening er dette i samsvar med regjeringens samepolitikk og Grunnloven § 110 a.

ILO-konvensjonen handler ikke om segregering. Både samer og nordmenn skal ha rett til å utvikle sin kultur, sitt språk og sine næringer. Staten må imidlertid sørge for at samene som en minoritet får en reell likebehandling. Det er dette ILO-konvensjonen handler om.

Stein Erik Lauvås (A) [12:27:31]: Jeg får takke for svaret.

Vi har noen eksempler med tanke på Stortingets behandling av Sametingets virksomhet 2012. Innstillingen fra kommunalkomiteen ble offentlig i går. Der går det fram at Fremskrittspartiet har et annet syn på samepolitikken enn flertallet, hvor bl.a. Høyre inngår.

Forstår statsråden at det skaper rom for tvil hva som er regjeringspartienes politikk på dette området?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:27:59]: Svaret på det spørsmålet er nei.

Stein Erik Lauvås (A) [12:28:03]: Jeg får takke for det også.

Det er slik at det er flere eksempler med tanke på innstillingen om Sametingets virksomhet 2012, hvor det er uklarhet hvorvidt regjeringen står samlet om samepolitikken. Det føres en utstrakt dobbeltkommunikasjon med hensyn til hva som er politikken.

Er statsråden enig i at en sånn dobbeltkommunikasjon er egnet til å skape usikkerhet om hva som er regjeringens holdning overfor samene?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:28:43]: Svaret på det spørsmålet er også nei, for det står entydig i regjeringsplattformen hva som er regjeringens politikk på dette området. Jeg må si jeg er litt overrasket over en representant som kommer fra et tidligere regjeringsparti, et parti som satt i en regjering i åtte år som også besto av tre partier. Jeg var den gangen i Stortinget, og jeg opplevde at de daværende regjeringspartiene ga uttrykk for litt ulike holdninger i litt ulike spørsmål. Det må vi kunne leve med. Jeg er ansvarlig for samepolitikken, jeg gir uttrykk for hva som er regjeringens samepolitikk, og den er også nedfelt i Sundvolden-plattformen. Vi lever godt med å respektere litt mangfold også i den politiske debatten.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:29:29]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.30.